

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**
University of the Peloponnese

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**

**Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και
Τεχνολογίας**

**Π.Μ.Σ. «Δημόσια Διοίκηση και
Ψηφιακός Μετασχηματισμός»**

**M4.1 Κανονισμός Δεοντολογίας της
Έρευνας**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

Διεύθυνση: Ερυθρού Σταυρού 28 & Καρυωτάκη, 22131 Τρίπολη
Τηλ.:2710-230000

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Απόφαση 18/30.06.2021 Συνεδρίαση 193^η

Θέμα: Έγκριση Κανονισμού κατά της Λογοκλοπής του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Το Νόμο 4777/2021 (ΦΕΚ 25/Α/17.02.2021) Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις.
2. Την υπ' αριθμ 3/19.07.18 Απόφαση της 132^{ης} Συνεδρίασης Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
3. Τον προτεινόμενο Κανονισμό κατά της Λογοκλοπής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
4. Τη διεξαχθείσα συζήτηση κατά την 193^η Συνεδρίαση της Συγκλήτου (30.06.2021)

Εγκρίνει

Τον Κανονισμό κατά της Λογοκλοπής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Το σχέδιο του Κανονισμού κατά της Λογοκλοπής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου επισυνάπτεται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης, της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος.

Ο Πρύτανης

Καθηγητής Αθανάσιος Κατσής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απόφασης 18/30-06-2021, 193^η συνεδρίαση Συγκλήτου

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Τρίπολη, Ιούνιος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Ορισμός	2
2.	Νομοθεσία.....	2
3.	Μορφές Λογοκλοπής.....	3
4.	Τρόποι Αποφυγής Λογοκλοπής.....	4
5.	Εργαλεία Ανίχνευσης Λογοκλοπής.....	4
6.	Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	5
7.	Επιπτώσεις/ Ακαδημαϊκές Συνέπειες.....	6
8.	Βιβλιογραφία	7

1. Ορισμός

Σύμφωνα με το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη, λογοκλοπή –ξεν. Plagiarism- είναι η «ιδιοποίηση ξένης πνευματικής περιουσίας» (Μπαμπινιώτης, 1998) και προέρχεται από τη λατινική λέξη *plagiarius* που σημαίνει απαγωγέας (Merriam-Webster Unabridged, 2019). Στο ακαδημαϊκό

περιβάλλον και την έρευνα με τον όρο «λογοκλοπή» νοείται η ενσωμάτωση σε κάποιο πνευματικό έργο ιδεών, αποσπασμάτων ή/και μεμονωμένων φράσεων έργου τρίτου προσώπου, χωρίς να γίνεται καμία αναφορά στη σχετική πηγή από την οποία αυτό προέρχεται.

2. Νομοθεσία

Στην Ελλάδα η νομοθεσία δεν εξειδικεύει την περίπτωση της λογοκλοπής αλλά την εντάσσει στο γενικότερο πλαίσιο περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, το πλαίσιο που διέπει τη πνευματική ιδιοκτησία περιλαμβάνεται στο νόμο 2121/1993 (Α'25) περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και πολιτιστικών θεμάτων. Μορφές πνευματικών έργων σύμφωνα με τον ως άνω νόμο θεωρούνται:

- Τα γραπτά (έντυπα, ηλεκτρονικά ή προφορικά) κείμενα.
- Οι μουσικές συνθέσεις (με κείμενο ή χωρίς).
- Τα θεατρικά έργα (με μουσική ή χωρίς).
- Οι χορογραφίες, οι παντομίμες.
- Τα οπτικοακουστικά έργα.
- Τα έργα εικαστικών τεχνών (σχέδια, έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, χαρακτηριστικά έργα, λιθογραφίες, αρχιτεκτονικά έργα, φωτογραφίες, έργα εφαρμοσμένων τεχνών, εικονογραφήσεις, χάρτες, τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη).
- Οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων λαϊκής παράδοσης.
- Οι εγκυκλοπαίδειες, οι ανθολογίες και οι βάσεις δεδομένων, εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη, επίσης προγράμματα Η/Υ και το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού τους.

Στα άρθρα 20 και 21 του ν. 2121/1993 καθορίζεται ο τρόπος χρήσης αποσπασμάτων έργων τρίτων για εκπαιδευτικούς λόγους (π.χ. συγγραφή, διδασκαλία, κ.ά.) ενώ στο άρθρο 66 αναφέρονται οι ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται για τους παραβάτες των διατάξεων του συγκεκριμένου νόμου.

Η λογοκλοπή δεν είναι αποδεκτή στο ακαδημαϊκό γίνεσθαι και συνιστά σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα για τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 23 του Γενικού Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας των Α.Ε.Ι. (ΦΕΚ 220/Α/3.11.2008), αναφέρει ότι «πειθαρχικά παραπτώματα για τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., Ε.Ε.ΔΙ.Π. ή Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και το λοιπό βοηθητικό και έκτακτο διδακτικό-εκπαιδευτικό προσωπικό των Α.Ε.Ι., καθώς και για τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές ή σπουδαστές και υποψήφιους διδάκτορες συνιστούν η παραβίαση των κείμενων διατάξεων της νομοθεσίας για τα Α.Ε.Ι., η παραβίαση των αποφάσεων των οργάνων του ιδρύματος και η παραβίαση των κανόνων συμπεριφοράς που πρέπει να επιδεικνύουν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ώστε να μην διαταράσσεται η δημοκρατική λειτουργία και να μην θίγεται το κύρος του Α.Ε.Ι. και των λειτουργιών του. Ειδικότερα, πειθαρχικά παραπτώματα συνιστούν ιδίως: α) Η συνειδητή αποσιώπηση της άμεσης ή έμμεσης συνεισφοράς άλλων προσώπων στο αντικείμενο της επιστημονικής τους έρευνας και διδασκαλίας». Επίσης, το εδάφιο (β), της παρ. 2, του άρθρου 23 του ν. 4777/17.2.2021 (Α' 25) αναφέρει «ως πειθαρχικό παράπτωμα για τους φοιτητές τη λογοκλοπή ή την αποσιώπηση της άμεσης ή έμμεσης συνεισφοράς άλλων προσώπων στο εκάστοτε αντικείμενο επιστημονικής ενασχόλησης ή έρευνας».

3. Μορφές Λογοκλοπής

Η λογοκλοπή μπορεί να είναι εκούσια ή ακούσια, μερική (αντιγραφή μέρους κειμένου χωρίς να υπάρχει σαφής αναφορά της προέλευσής του) ή ολική (αντιγραφή ολόκληρης πηγής).

Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικές μορφές λογοκλοπής:

- Η κατά λέξη αντιγραφή τμήματος ή ακόμη και ολόκληρου του πνευματικού έργου και η παρουσίασή του ως πόνημα του/της συγγραφέως.
- Η αντιγραφή αυτούσιου κειμένου ή μέρους αυτού χωρίς τη χρήση εισαγωγικών ή χωρίς την κατάλληλη αναφορά βιβλιογραφικής παραπομπής.

- Η κατά λέξη μετάφραση και οικειοποίηση ξενόγλωσσων κειμένων/ παραγράφων/φράσεων στην ελληνική γλώσσα.
- Η αντιγραφή εικονογράφησης, σχεδίων, εικόνων, φωτογραφιών ή άλλου οπτικού υλικού χωρίς την κατάλληλη αναφορά βιβλιογραφικής παραπομπής.
- Η αυτολογοκλοπή, δηλαδή η ανακύκλωση-ανασύνθεση παλαιών έργων του/της συγγραφέως και η παρουσίαση τους ως νέα αυτοτελή εργασία.
- Η οικειοποίηση μιας σκηνοθετικής ή παραστατικής προσέγγισης έργου κάποιου τρίτου και η παρουσίασή του ως προσωπική δημιουργία.
- Η εσφαλμένη παράθεση πηγών.

4. Τρόποι Αποφυγής Λογοκλοπής

Η ακαδημαϊκή έρευνα και συγγραφή απαιτεί τη σαφή παράθεση απόψεων, πορισμάτων ή ιδεών από το έργο άλλων επιστημόνων, στο οποίο πρέπει πάντα με ακρίβεια να γίνονται παραπομπές, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες. Επισημαίνεται ότι αποτελεί ατομική ευθύνη του φοιτητή/ερευνητή¹ να ακολουθεί τους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας, προκειμένου να αποφεύγει πρακτικές που οδηγούν λογοκλοπή.

Ακολουθούν ορισμένες βασικές αρχές για την αποφυγή λογοκλοπής:

- Αποφυγή αντιγραφής και επικόλλησης (copy –paste) αυτούσιου κειμένου ή μέρους αυτού.
- Εντοπισμός βιβλιογραφίας και λεπτομερής καταγραφή βιβλιογραφικών στοιχείων.
- Αναγνώριση της πρωτοτυπίας της ιδέας.
- Παράθεση αποσπάσματος με τη χρήση εισαγωγικών και αναφορά στην πηγή.
- Παράφραση κειμένου με παράλληλη αναφορά στην πηγή
- Χρήση εισαγωγικών σε αυτούσιο κείμενο και αναφορά στην πηγή.

---

¹ Σε όλο το κείμενο όπου αναφέρεται το αρσενικό (ερευνητής, φοιτητής, κλπ.) θα εννοείται και η αντίστοιχη χρήση του θηλυκού (πχ. ερευνήτρια, εργαζόμενη, φοιτήτρια, κλπ.) καθώς και το αντίστροφο εκτός και αν υπάρχει σαφής διαφοροποίηση.

- Ανάλυση και αξιολόγηση των πηγών (κυρίως από το διαδίκτυο).
- Μετάφραση ξενόγλωσσου κειμένου με αναφορά στην πηγή .
- Καθοδήγηση από τον επιβλέποντα καθηγητή.
- Εισαγωγή βιβλιογραφίας στο τέλος του κειμένου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι προσωπικές απόψεις/ιδέες/θεωρίες καθώς και γεγονότα που αποτελούν «κοινή γνώση» δεν χρήζουν αναφοράς σε πηγή .

5. Εργαλεία Ανίχνευσης Λογοκλοπής

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με την υπ. αριθμ.1/22.06.2018 απόφαση της 129^{ης} Συνεδρίασης Συγκλήτου εξασφάλισε πρόσβαση στο λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής Turnitin (www.turnitin.com) υλοποιώντας την υπ. αριθμ. 2/06.02.2017 Απόφαση της 83ης Συνόδου των Πρυτάνεων περί ανάθεσης στο Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) της διαδικασίας προμήθειας λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρυματα.

Το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής “Turnitin” είναι μια ηλεκτρονική υπηρεσία για την πρόληψη και τον εντοπισμό της λογοκλοπής και τον έλεγχο εγγράφων με μη αυθεντικό περιεχόμενο. Τα αποτελέσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό ομοιοτήτων με υπάρχουσες πηγές ή στη διαμορφωτική αξιολόγηση για να βοηθήσει τους χρήστες να μάθουν πώς να αποφεύγουν τη λογοκλοπή και να βελτιώνουν τα κείμενά τους.

Η πρόσβαση στην υπηρεσία “Turnitin” παρέχεται διαδικτυακά, με τη χρήση κωδικών στα μέλη Δ.Ε.Π. όλων των βαθμίδων και στα λοιπά μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Σημειώνεται ότι οι αναφορές του λογισμικού Turnitin για πιθανή λογοκλοπή, έχουν καθαρά ενδεικτικό χαρακτήρα και η αξιολόγηση τους εναπόκειται στον αρμόδιο διδάσκοντα και τις σχετικές επιτροπές (π.χ. επταμελής επιτροπή εξέτασης διδακτορικής διατριβής).

Στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, για την αποφυγή λανθασμένης χρήσης πηγών και την αποτροπή φαινομένων λογοκλοπής, η κατάθεση των πτυχιακών/διπλωματικών/μεταπτυχιακών/διδακτορικών διατριβών και μεταδιδακτορικών ερευνών που εκπονούνται στο Ίδρυμα θα πρέπει απαραίτητα

να συνοδεύεται με επισυναπτόμενη την αναφορά κειμενικής ταύτισης από το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής «Turnitin», η οποία θα κατατίθεται από τον φοιτητή στη γραμματεία, με ευθύνη του επιβλέποντα.

6. Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με την υπ. αριθμ.4/19-07-2018 Απόφαση της 132^{ης} Συνεδρίασης Συγκλήτου ενέκρινε και ακολουθεί τον Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής για ακαδημαϊκά, διοικητικά και ερευνητικά θέματα. Ειδικότερα, ο Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής αποτελεί ένα κείμενο αρχών που στόχο έχουν την ευαισθητοποίηση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, ώστε να ενεργούν όλοι σύμφωνα με τις αρχές του ακαδημαϊκού ήθους και της επιστημονικής σκέψης και έρευνας, κατά τα διεθνή πρότυπα. Σε σχέση με τη λογοκλοπή, ο Κώδικας αναφέρει ότι τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας απαγορεύεται να χρησιμοποιούν τις ιδέες, τις απόψεις και τις λέξεις τρίτων χωρίς σαφή και ρητή αναγνώριση της πηγής τους (παράθεση αναφοράς ή παραπομπής). Κάθε έλλειψη αναγνώρισης, ακόμα και ακούσια, θεωρείται λογοκλοπή και παραβιάζει τους κανόνες δεοντολογίας.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής δεν συνιστά εγχειρίδιο ποινικών κυρώσεων, αλλά η παραβίασή του μπορεί να ενεργοποιήσει διαδικασίες επιβολής κυρώσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους ισχύοντες κανονισμούς του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

7. Επιπτώσεις/ Ακαδημαϊκές Συνέπειες

Η λογοκλοπή αποτελεί ηθικό και πειθαρχικό παράπτωμα και θα πρέπει να αποφεύγεται. Εάν κατά τη διάρκεια εκπόνησης οποιασδήποτε γραπτής εργασίας διαπιστωθεί κειμενική ταύτιση, είτε από το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής “Turnitin” ή/και από τον διδάσκοντα, σε ποσοστό μικρότερο από 20% , αυτό θεωρείται αποδεκτό, με την επιφύλαξη της της αναγνώρισης των πηγών του ταυτιζόμενου κειμένου, παράλειψη της οποίας συνιστά σε κάθε περίπτωση

λογοκλοπή. Οι πειθαρχικές ποινές και κυρώσεις που επιβάλλονται για μεγαλύτερα ποσοστά λογοκλοπής, ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα του αδικήματος, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα :

- Στην περίπτωση που το ποσοστό κείμενης ταύτισης κυμαίνεται από 20% έως 30% στο σύνολο του «καθαρού» κειμένου² η εργασία επιστρέφεται στον φοιτητή για διόρθωση των μερών που παρουσιάζουν κειμενική ταύτιση και επανυποβολή.
- Στην περίπτωση που το ποσοστό κείμενης ταύτισης κυμαίνεται από 30% έως 35% στο σύνολο του «καθαρού» κειμένου η εργασία εκπονείται εκ νέου με διαφορετικό θέμα.
- Σε περιπτώσεις εκτεταμένης κείμενης ταύτισης σε ποσοστό μεγαλύτερο του 35% στο σύνολο του «καθαρού» κειμένου , η εργασία εκπονείται εκ νέου με διαφορετικό θέμα και αφαίρεση μίας μονάδας από την τελική βαθμολογία.
- Σε περίπτωση επανάληψης φαινομένων εκτεταμένης κειμενικής ταύτισης ή λογοκλοπής σε εργασίες, ο φοιτητής παραπέμπεται στην Επιτροπή Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
- Σε περίπτωση που διαπιστωθεί εκ των υστέρων εκτεταμένη κειμενική ταύτιση ή λογοκλοπή σε εργασία πτυχιούχου, διπλωματούχου, Διδάκτορα ή Μεταδιδάκτορα, το αρμόδιο συλλογικό όργανο οφείλει να εξετάσει την περίπτωση και έχει τη δυνατότητα να προβεί στην ανάκληση της χορήγησης του τίτλου σπουδών σύμφωνα με όσα ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.
- Η λογοκλοπή και η ιδιοποίηση ξένων επιτευγμάτων συνιστά παράβαση των κανόνων δεοντολογίας και θα πρέπει να παραπέμπονται στα αρμόδια πειθαρχικά όργανα για τις προβλεπόμενες ενέργειες.

---

² Ως «καθαρό» κείμενο νοείται το κείμενο από το οποίο έχουν αφαιρεθεί τα περιεχόμενα, το εξώφυλλο της εργασίας, η περίληψη, η βιβλιογραφία, τα παραθέματα και τα παραρτήματα.

Τονίζεται ιδιαίτερα, ότι τα παραπτώματα της λογοκλοπής και της ιδιοποίησης ξένων επιτευγμάτων δεν προϋποθέτουν εκτεταμένο ποσοστό κειμενικής ταύτισης. Το παράπτωμα της λογοκλοπής μπορεί να αφορά οποιαδήποτε από τις εκφάνσεις αναφέρονται στο κεφάλαιο 3 «Μορφές Λογοκλοπής», ενώ η ιδιοποίηση ξένων επιτευγμάτων κρίνεται κατόπιν της κατ' ουσίαν εξέτασης του περιεχομένου της εργασίας, κατά τους κανόνες της οικείας επιστήμης.

Περισσότερες Πληροφορίες

- Merriam-Webster Unabridged , (n.d.) Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiary> (Ανακτήθηκε στις 14/03/2019)
- Plagiarism.org (n.d.). Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.plagiarism.org/> (Ανακτήθηκε στις 10/01/2019)
- Βιβλιοθήκη –Κέντρο Πληροφόρησης Α.Π.Θ. (2018) Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: lib.auth.gr/el/πνευματικά-δικαιώματα-λογοκλοπή-λογοκλοπή (Ανακτήθηκε στις 20/3/2019)
- Μπαμπινιώτης Γ., (1998), Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας
- Π.Δ.160 Πρότυπος Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των Α.Ε.Ι. (ΦΕΚ 220/Α/3.11.2008)

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Απόφαση 1 / 22.06.2018 Συνεδρίαση 129^η

Θέμα: Κατάθεση διπλωματικών εργασιών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Ιδρυματικό Αποθετήριο με επισυναπτόμενη την αναφορά κειμενικής ταύτισης από το «Turnitin»

Αποφασίζει

Την κατάθεση των διπλωματικών εργασιών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Ιδρυματικό Αποθετήριο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με επισυναπτόμενη την αναφορά κειμενικής ταύτισης από το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής «Turnitin».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΑΦΜ: 999739279, Δ.Ο.Υ. Τρίπολης
Έδρα: Ερυθρού Σταυρού 28 & Καρυωτάκη, Τρίπολη, Τ.Κ. 22100
Τηλέφωνο: 2710 372130, Φαξ: 2710 372123

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ 1/30.10.2018
Της 70ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στις 30-10-2018

Την 30^η Οκτωβρίου 2018, ημέρα Τρίτη και ώρα 09:30 π.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων της Πρυτανείας στην Τρίπολη, έλαβε χώρα η 70^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. Β20069/26.10.2018 Πρόσκλησης της Προέδρου, Αναπληρώτριας Καθηγήτριας κ. Σοφίας Ζυγά. Στη συνεδρίαση προέδρευσε ο Καθηγητής κ. Σπυρίδων Σκιαδόπουλος ως Αντιπρόεδρος, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1/25.01.2018 Απόφαση της 99^{ης} Έκτακτης Συνεδρίασης της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης.

Παρόντες:

1. Σκιαδόπουλος Σπυρίδων, Καθηγητής, εκπρόσωπος του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Αντιπρόεδρος.
2. Τσακίρη Δέσποινα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, εκπρόσωπος του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, τακτικό μέλος (μέσω τηλεδιάσκεψης).
3. Χουλιάρας Αστέριος, Καθηγητής, εκπρόσωπος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων, τακτικό μέλος (μέσω τηλεδιάσκεψης).
4. Βελιώτη - Γεωργοπούλου Μαρία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, εκπρόσωπος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, τακτικό μέλος (μέσω τηλεδιάσκεψης).
5. Νικόλαος Ζαχαριάς, Καθηγητής, εκπρόσωπος του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, αναπληρωματικό μέλος (μέσω τηλεδιάσκεψης).
6. Καπετανάκη Σοφία, Επίκουρη Καθηγήτρια, εκπρόσωπος του Τμήματος Φιλολογίας, τακτικό μέλος (μέσω τηλεδιάσκεψης).

Απόντες:

1. Θωμάκος Δημήτριος, Καθηγητής, εκπρόσωπος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, τακτικό μέλος.
2. Αλεξόπουλος Παναγιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής, εκπρόσωπος του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού, τακτικό μέλος.
3. Ρόχας - Χιλ Ανδρέα Παόλα, Επίκουρη Καθηγήτρια, εκπρόσωπος του Τμήματος Νοσηλευτικής, τακτικό μέλος, τακτικό μέλος.

Στη Συνεδρίαση παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου, η Προϊσταμένη της Μονάδας Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης (Π.Μ.Ο.Δ.Υ.) – Προϊσταμένη Οικονομικών Υπηρεσιών (Π.Ο.Υ.) του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Παρασκευή Παπαηλίου.

Τα Πρακτικά τήρησε η Γραμματέας της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης κ. Μαρία Παπαδοπούλου.

Αφού διαπιστώθηκε η κατά το νόμο απαρτία, άρχισε η Συνεδρίαση περί ώρα 9:35 π.μ.

Συζητήθηκαν τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης και αποφασίστηκαν ως εξής:

A. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

B. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Γ. ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

.....
Θέμα 1: Έγκριση Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (ΕΗΔΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης, Καθηγητής κ. Σπυρίδων Σκιαδόπουλος, ενημερώνει τα παρόντα μέλη για τον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (ΕΗΔΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης, λαμβάνει γνώση και αποφασίζει ομόφωνα την έγκριση του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (ΕΗΔΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, όπως παρουσιάζεται στο Παράρτημα της παρούσας απόφασης της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος.

Η Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης εξουσιοδοτεί τη Μονάδα Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης (ΜΟΔΥ) του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες.

.....
Τρίπολη, 30 Οκτωβρίου 2018

**Ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου**

Καθηγητής Σπυρίδων Σκιαδόπουλος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κανονισμός Αρχών & Λειτουργίας

της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Πίνακας Περιεχομένων

1.	Γενικές Διατάξεις	6
	Άρθρο 1 – Πεδίο Εφαρμογής.....	6
	Άρθρο 2 – Υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	6
	Άρθρο 3 – Βασικές Αρχές της Ερευνητικής Δραστηριότητας	6
	Άρθρο 4 – Τήρηση Κανόνων Ασφαλείας	7
	Άρθρο 5 – Σεβασμός Δικαιωμάτων Τρίτων	7
	Άρθρο 6 – Χρήση Εγκαταστάσεων Πανεπιστημίου.....	8
	Άρθρο 7 – Προβολή των Ερευνών	8
	Άρθρο 8 – Απασχόληση Μελών ΔΕΠ σε Ερευνητικό Έργο Εκτός Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	8
2.	Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	8
	Άρθρο 9– Σκοπός της Επιτροπής	8
	Άρθρο 10– Έργο της Επιτροπής	8
	Άρθρο 11 – Σύθεση της Επιτροπής	9
	Άρθρο 12 – Αρμοδιότητες της Επιτροπής	9
	Άρθρο 13 – Υποβολή Προτάσεων	10
	Άρθρο 14 – Λειτουργία της Επιτροπής	11
3.	Επιστημονικά Υπεύθυνοι και Συνεργάτες	11
	Άρθρο 15 - Υποχρεώσεις Επιστημονικά Υπευθύνων.....	11
	Άρθρο 16 – Υποχρεώσεις συνεργατών	12
4.	Ειδικοί Κανόνες για την Έρευνα	12
	Άρθρο 17 – Έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο.....	13
	Άρθρο 18 – Βιοϊατρική	14
	Άρθρο 19 – Έρευνα με αντικείμενο τα ζώα	14

Άρθρο 20 – Βιοποικιλότητα	14
Παράρτημα Ι – Έντυπο Αίτησης Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικής Μελέτης	15
Αίτηση Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικής Μελέτης	15
Παράρτημα ΙΙ - Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης	17
Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης	17
Παράρτημα ΙΙΙ- Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης	1
Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης	1

---

1. Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1 – Πεδίο Εφαρμογής

Ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται σε όλες τις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες που διεξάγονται υπό την ευθύνη ή με συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στους χώρους του ή εκτός αυτών, με ή χωρίς χρηματοδότηση.

Βασίζεται στον ν. 4485/2017, στο ΦΕΚ 3988/τ.Β'/15.11.2017 Πολιτική Έρευνας Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στον Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2018) και ενσωματώνεται στον Οδηγό Χρηματοδότησης του άρθρου 68 του ν. 4485/2017.

Άρθρο 2 – Υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου έχει υποχρέωση να προστατεύει την ανεξαρτησία των ερευνητών και να μεριμνά για την τήρηση δεοντολογικά ορθής ερευνητικής πρακτικής σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τους διεθνείς κανόνες που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες ή από αποφάσεις διεθνών οργανισμών στους οποίους μετέχει η χώρα μας, καθώς και τις εξειδικεύσεις που αναφέρονται στο παρόν. Οφείλει επίσης να παρέχει υποστήριξη και μέσα για τη συνεχή κατάρτιση των εργαζομένων σε αυτό, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσής τους στις αρχές δεοντολογίας της έρευνας, καθώς και την ενημέρωσή τους για τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις.

Άρθρο 3 – Βασικές Αρχές της Ερευνητικής Δραστηριότητας

1. Οι κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα εφαρμόζονται σε όλες τις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες που διεξάγονται υπό την ευθύνη ή με συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού του Πανεπιστημίου, στους χώρους του ή εκτός αυτών, με ή χωρίς χρηματοδότηση. Οι κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα εφαρμόζονται και στις δραστηριότητες παροχής εξειδικευμένων ερευνητικών υπηρεσιών, προγραμμάτων κατάρτισης ή άλλων επιστημονικών εφαρμογών που διαχειρίζεται ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.).
2. Η έρευνα πρέπει να διεξάγεται με σεβασμό στην επιστημονική αλήθεια, στην ακαδημαϊκή ελευθερία, στη ζωή, στη φύση και στο περιβάλλον, στη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα του ανθρώπου, στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στην πνευματική ιδιοκτησία και στα προσωπικά δεδομένα (λαμβάνοντας υπόψη και την Πολιτική Προστασίας του Ιδρύματος). Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της έρευνας πρέπει να λαμβάνεται συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης από όλους τους συμμετέχοντες στη μελέτη, οι οποίοι διατηρούν το δικαίωμα της ελεύθερης ανάκλησης της συγκατάθεσής τους. Ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για το σκοπό της επιστημονικής έρευνας ρυθμίζονται στο εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και στην Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του Πανεπιστημίου. Επίσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της έρευνας πρέπει να αποφεύγεται κάθε δυσμενής διάκριση, κατά την έννοια της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας, με κριτήρια την εθνικότητα, τη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τις γενεαλογικές καταβολές, τη γλώσσα, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου, τη θρησκεία, την ιδιωτική ζωή, το σεξουαλικό γενετήσιο προσανατολισμό, τυχόν αναπηρία ή χρόνια πάθηση και την οικογενειακή, οικονομική και κοινωνική κατάσταση.
3. Οι ερευνητές οφείλουν να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία και να ενημερώνονται για τις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την έρευνα. Επίσης, να δεσμεύονται για την τήρηση των γενικών

αρχών που αφορούν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ισότητα, την προστασία της δημόσιας υγείας, την προστασία του παιδιού και των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων, καθώς και για την προστασία της βιοποικιλότητας. Έχουν υποχρέωση αμοιβαίου σεβασμού, εχεμύθειας και δικαίωμα ίσης μεταχείρισης. Επίσης, έχουν προσωπική ευθύνη για τις πράξεις ή παραλήψεις τους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τις διεθνείς διακηρύξεις για τη βιοηθική και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, οι παλαιότεροι ερευνητές οφείλουν να μυούν τους νεότερους στην επιστημονική σκέψη, τη μεθοδολογία και το ερευνητικό ήθος, προσβλέποντας αποκλειστικά και μόνον στην πρόοδο της ερευνητικής δραστηριότητας.

4. Οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, τους γενικούς και ειδικούς κανόνες ασφαλείας σε όλους τους χώρους του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τις αρχές της χρηστής, διαφανούς και αποτελεσματικής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και την επαγγελματική δεοντολογία του επαγγελματικού κλάδου στον οποίο ανήκουν. Παράλληλα, απολαμβάνουν τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της έρευνας. Όμως, οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να την προασπίζουν από οποιεσδήποτε εξωτερικές πολιτικές, ιδεολογικές ή άλλες πιέσεις και παρεμβάσεις. Επίσης, οι ερευνητές οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και επιβαλλόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία επιστημονικά μέτρα για την προστασία της υγείας των εργαζομένων στα προγράμματα από ατυχήματα ή άλλες παρενέργειες που μπορεί να προκύψουν κάτω από τις ιδιαίτερες συνθήκες της έρευνας.
5. Κατά την ανάληψη, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας, οι ερευνητές οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι: α) έχουν ληφθεί οι απαραίτητες και απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας από τους αρμόδιους κάθε φορά φορείς, β) δεν υφίσταται ή δεν πρόκειται να προκύψει κατά τη διεξαγωγή της έρευνας οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων, η οποία θα απαγόρευε ή θα δυσχέραινε τη διεξαγωγή της έρευνας κατά τρόπο αντικειμενικό και επιστημονικά αδιάβλητο, γ) τηρούνται τυχόν ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο είδος έρευνας, όπως π.χ. για την περίπτωση των κοινωνικών ερευνών που αφορούν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, για την περίπτωση των βιολογικών επιστημών στο πλαίσιο των οποίων εκπονούνται κλινικές έρευνες, για την περίπτωση διαχείρισης επικίνδυνων ουσιών και αποβλήτων κ.ά., δ) δεν παραβιάζονται σε καμία περίπτωση διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που αναφέρονται και αφορούν την προστασία προσωπικών δεδομένων και ε) δεν παραβιάζεται επίσης σε καμία περίπτωση η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Άρθρο 4 - Τήρηση Κανόνων Ασφαλείας

Ο υπεύθυνος και οι συμμετέχοντες ερευνητές θα πρέπει να μεριμνούν ούτως ώστε να τηρείται η κείμενη νομοθεσία που αφορά τη λήψη μέτρων και την τήρηση κανόνων ασφαλείας, κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων. Σε περίπτωση κατά την οποία η πλημμελής τήρηση των κανόνων ασφαλείας προέρχεται από πλημμελείς υποδομές ή από ανεπαρκή εξοπλισμό, τότε ο υπεύθυνος του ερευνητικού έργου θα πρέπει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ούτως ώστε να ληφθούν άμεσα τα προσήκοντα μέτρα.

Άρθρο 5 - Σεβασμός Δικαιωμάτων Τρίτων

Οι υπεύθυνοι των ερευνητικών προγραμμάτων πρέπει να ενημερώνουν συνοπτικά, αλλά με ειλικρίνεια και επάρκεια, τους πολίτες, που πρόκειται να λάβουν μέρος σε αυτά, για τα βασικά στοιχεία του προγράμματος. Όταν για τη διεξαγωγή της έρευνας απαιτείται συναίνεση του πολίτη που συμμετέχει, απαιτείται έγγραφη συγκατάθεσή του στη μελέτη ή από τους νόμιμους εκπρόσωπούς τους. Πρέπει επίσης να ενημερώνουν όσους επηρεάζονται άμεσα από τη διεξαγωγή της, ακόμα κι αν δεν μετέχουν σε αυτή. Σε κάθε περίπτωση οι υπεύθυνοι των ερευνητικών προγραμμάτων οφείλουν να τηρούν τη νομοθεσία για την πολιτική προστασίας των προσωπικών δεδομένων αλλά και την αντίστοιχη πολιτική του Ιδρύματος.

Άρθρο 6 – Χρήση Εγκαταστάσεων Πανεπιστημίου

Απαραίτητη προϋπόθεση χρήσης εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου είναι ο επιστημονικός υπεύθυνος να είναι μέλος της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σύμφωνα με τις εκάστοτε ρυθμίσεις του νόμου. Ωστόσο η διεξαγωγή των ερευνών δεν πρέπει να παρακωλύει τις εκπαιδευτικές και λοιπές διαδικασίες και λειτουργίες που λαμβάνουν χώρα στους χώρους του Πανεπιστημίου. Εάν η έρευνα διεξάγεται σε χώρους εκτός Πανεπιστημίου Πελοποννήσου από μέλη ΔΕΠ, οι εγκαταστάσεις πρέπει να είναι κατάλληλες και εί δυνατόν πιστοποιημένες. Οι ερευνητές οφείλουν κατά την εκτέλεση προγραμμάτων που απαιτούν την συνεργασία άλλων Πανεπιστημίων ή Ιδρυμάτων να σέβονται τις θεσμοθετημένες αρχές Δεοντολογίας και Βιοηθικής όλων των συμπραττομένων φορέων.

Άρθρο 7 – Προβολή των Ερευνών

1. Όταν γίνει έκδοση μέρους ή/και του συνόλου των αποτελεσμάτων του ερευνητικού έργου, είναι υποχρεωτικό να αναγράφεται το όνομα του Πανεπιστημίου, αφού εντός των εγκαταστάσεων αυτού υλοποιήθηκε το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο.
2. Οι ερευνητές υποχρεούνται να αναφέρουν σε κάθε δημοσίευση τον φορέα που υπηρετούν.

Άρθρο 8 – Απασχόληση Μελών ΔΕΠ σε Ερευνητικό Έργο Εκτός Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

1. Τα μέλη ΔΕΠ θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου τις προτάσεις τους για νόμιμη συμμετοχή σε ερευνητικά έργα, τα οποία διεξάγονται σε Ιδρύματα ή Ινστιτούτα που δεν ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.
2. Η απασχόληση μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σε εγκεκριμένα ερευνητικά έργα, που δεν είναι υπό τη διαχείριση της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης κα διεξάγονται σε Ιδρύματα ή Ινστιτούτα, τα οποία δεν ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου θα πρέπει να κοινοποιείται εκ των προτέρων στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης.

2. Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Άρθρο 9– Σκοπός της Επιτροπής

Σκοπός της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να παρέχει σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Η Ε.Η.Δ.Ε. ελέγχει αν ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η Επιτροπή ελέγχει, επίσης, την τήρηση των γενικά παραδεδομένων αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής.

Άρθρο 10– Έργο της Επιτροπής

Η Επιτροπή Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Επιτροπής Ερευνών. Έργο της Επιτροπής είναι :

1. Η αξιολόγηση των ερευνητικών προτάσεων προκειμένου να ελεγχθεί, αν συνάδουν προς τους κανόνες δεοντολογίας της έρευνας.

2. Η Επιτροπή επιλαμβάνεται μόνον κατόπιν αιτήματος:
  - (α) των ίδιων των ερευνητών,
  - (β) άλλων μελών ΔΕΠ ή τρίτων, όταν αιτιολογημένα υποστηρίζουν ότι μία έρευνα αντίκειται στους κανόνες δεοντολογίας,
  - (γ) της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
3. 2. Η αξιολόγηση καταγγελιών κατά τη διεξαγωγή ερευνών, στις οποίες συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
4. 3. Η οργάνωση σεμιναρίων και συζητήσεων για θέματα ηθικής και δεοντολογίας των ερευνών με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μελών ΔΕΠ και των άλλων ερευνητών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
5. Η σύνταξη ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων, που υποβάλλεται στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και δημοσιεύεται σε διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής Ερευνών.

Άρθρο 11 – Σύνοψη της Επιτροπής

Η σύνοψη της Ε.Η.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 22 του Ν. 4521/2018.

Συγκεκριμένα, η Ε.Η.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου αποτελείται από πέντε (5) τακτικά και πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη.

Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. θα πρέπει να είναι επιστήμονες, με ειδικευση σε θέματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Ένα (1) τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδικευση στην ηθική/βιοηθική. Δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη πρέπει να είναι πρόσωπα που δεν ανήκουν στο προσωπικό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. θα πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά το μέτρο του δυνατού, την εκπροσώπηση των γνωστικών αντικειμένων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Τα προσόντα των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. πρέπει να είναι ανάλογα με τα επιστημονικά πεδία που θεραπεύονται από τις Σχολές και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και είναι τα ακόλουθα:

1. Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες
2. Επιστήμες Διοίκησης και Οικονομίας – Πληροφορικής
3. Επιστήμες Υγείας και Αθλητισμού

Η διάρκεια της θητείας των μελών των Ε.Η.Δ.Ε. είναι τριετής και μπορεί να ανανεωθεί μια (1) μόνο φορά.

Αν κάποιο μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. παραιτηθεί, ελλείψει ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο παύσει τη θητεία του αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από το αναπληρωματικό του μέλος.

Στην Επιτροπή παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη από την Επιτροπή Ερευνών.

Άρθρο 12 – Αρμοδιότητες της Επιτροπής

1. Αρμοδιότητα της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να διαπιστώνει αν συγκεκριμένο ερευνητικό έργο που πρόκειται να εκπονηθεί στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και αν συνάδει με γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας ως προς το περιεχόμενο και προς τον τρόπο διεξαγωγής της. Η Ε.Η.Δ.Ε. αξιολογεί την ερευνητική πρόταση και: α. την εγκρίνει ή β. προβαίνει σε συστάσεις και σε εισηγήσεις για την αναθεώρησή της, εφόσον προκύπτουν ηθικά και δεοντολογικά κωλύματα. Όλα τα στοιχεία που υποβάλλονται προς την Ε.Η.Δ.Ε. είναι εμπιστευτικά.

Οι συστάσεις και εισηγήσεις πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένες. Η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί, όποτε κρίνει σκόπιμο, να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις από τον επιστημονικό υπεύθυνο του ερευνητικού έργου και να παρακολουθεί την εξέλιξη των ερευνητικών έργων που έχει εγκρίνει.

2. α. Τα χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα που, κατά δήλωση του επιστημονικού υπευθύνου, περιλαμβάνουν έρευνα στον άνθρωπο, σε υλικό που προέρχεται από άνθρωπο, όπως γενετικό υλικό, κύτταρα, ιστοί και προσωπικά δεδομένα, σε ζώα ή στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, υποβάλλονται υποχρεωτικά για έγκριση στην Ε.Η.Δ.Ε. και το έργο δεν μπορεί να αρχίσει να υλοποιείται στο Α.Ε.Ι. ή τον ερευνητικό φορέα αν δεν λάβει προηγουμένως τη σχετική έγκριση.

β. Εκτός από τα ερευνητικά έργα της περίπτωσης α', η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να εξετάσει, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου προσώπου ή καταγγελία, και άλλο ερευνητικό έργο και να γνωματεύσει για θέματα ηθικής και δεοντολογίας που αφορούν άρθρο προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό ή υπό εκπόνηση διπλωματική εργασία ή διδακτορική διατριβή.

γ. Οι αποφάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. είναι δεσμευτικές για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και τον ερευνητικό φορέα.

3. Αν η νομοθεσία προβλέπει έγκριση ή αδειοδότηση του έργου από άλλη αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική Αρχή, η σχετική απόφαση της Ε.Η.Δ.Ε. δεν υποκαθιστά την εν λόγω έγκριση ή αδειοδότηση.
4. Η Ε.Η.Δ.Ε. αποφασίζει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της αίτησης και τη συγκέντρωση όλων των απαραίτητων συνοδευτικών εγγράφων. Αν, μέσα στη προθεσμία αυτή, η Ε.Η.Δ.Ε. δεν εκδώσει απόφαση, η αίτηση θεωρείται εγκεκριμένη.
5. Σε περίπτωση καταγγελίας, η Ε.Η.Δ.Ε. αποφασίζει το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της καταγγελίας. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν εκδοθεί απόφαση, η καταγγελία θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.
6. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει, ενώπιον της Ε.Η.Δ.Ε., μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έκδοση της απόφασης, αίτηση θεραπείας κατά των συστάσεων της Επιτροπής υποβάλλοντας νέα στοιχεία. Για την εξέταση της αίτησης θεραπείας η Ε.Η.Δ.Ε. ζητά τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, η οποία οφείλει να τη διατυπώσει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής δεν διατυπώσει γνώμη μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, η Ε.Η.Δ.Ε. προχωρεί στην εξέταση της αίτησης θεραπείας χωρίς τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

Άρθρο 13 - Υποβολή Προτάσεων

1. Η πρόταση ερευνητικού έργου που υποβάλλεται για έγκριση από την Ε.Η.Δ.Ε., πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνει ερωτηματολόγιο και μια δήλωση πως ο σκοπός και η μεθοδολογία του ερευνητικού έργου συμβιβάζονται με τις αρχές της ηθικής και τη νομοθεσία .
2. Οι αιτήσεις και τα ανωτέρω συνοδευτικά έγγραφα μπορεί να υποβάλλονται από τον επιστημονικό υπεύθυνο του έργου ηλεκτρονικά, μέσω του διαδικτυακού τόπου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Οι εν λόγω αιτήσεις και τα συνοδευτικά έγγραφα μπορεί να υποβάλλονται στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για να διαβιβαστούν στην Ε.Η.Δ.Ε..
3. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζει για κάθε αίτηση που υποβάλλεται εισηγητή, κατά προτεραιότητα μέλος της Ε.Η.Δ.Ε., ανάλογα με το επιστημονικό αντικείμενο του ερευνητικού έργου. Αν το γνωστικό αντικείμενο του έργου δεν μπορεί να καλυφθεί από τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., ορίζεται εξωτερικός εμπειρογνώμονας, ο οποίος γνωμοδοτεί. Οι συνεδριάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.

4. Οι ερευνητές κατά την υποβολή προτάσεων ή αιτήσεων ή συμβάσεων για εκπόνηση έρευνας δηλώνουν εγγράφως προς την Ε.Η.Δ.Ε. (συμπληρώνοντας το έντυπο Αίτηση Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικού Έργου, Παράρτημα Ι) ότι έλαβαν γνώση του παρόντος Κανονισμού, αναλαμβάνουν δε την υποχρέωση συμμόρφωσης και τήρησης των προβλεπομένων σε αυτόν όρων και διατάξεων.

Άρθρο 14 - Λειτουργία της Επιτροπής

1. Η Ε.Η.Δ.Ε. συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά το μήνα και εκτάκτως όποτε ζητηθεί αυτό από τον Πρόεδρό της, τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
2. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής και συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις της.
3. Η Ε.Η.Δ.Ε. βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) τουλάχιστον μέλη της, αν είναι πενταμελής, ή τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της, αν είναι επταμελής, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της, καθώς και ενός από τα μέλη της που δεν ανήκουν στο ΑΕΙ, και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων.
4. Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβή ή άλλη αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις της.

3. Επιστημονικά Υπεύθυνοι και Συνεργάτες

Άρθρο 15 - Υποχρεώσεις Επιστημονικά Υπευθύνων

1. Οι υπεύθυνοι της έρευνας οφείλουν:
  - α. να τηρούν, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, τις θεμελιώδεις ηθικές αρχές, τους κανόνες της επαγγελματικής δεοντολογίας, καθώς και τον παρόντα Κανονισμό και
  - β. να παρακολουθούν την τήρηση των προαναφερθέντων κανόνων εκ μέρους των συνεργατών τους κατά την εκτέλεση της έρευνας, όπως αυτοί ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο.
2. Οι ερευνητές υποχρεούνται να δημοσιοποιούν την πηγή ή τις πηγές χρηματοδότησης της έρευνάς τους. Επίσης, κατά τη σύναψη συμφωνίας χρηματοδότησης, οι ερευνητές δεν πρέπει να δέχονται όρους που διακυβεύουν την ελευθερία τους, το κύρος και τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου κατά το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση της έρευνάς τους.
3. Στη συλλογική έρευνα, ο υπεύθυνος οφείλει να μεριμνά για την τήρηση των αρχών και της δεοντολογίας από όλα τα μέλη της ερευνητικής ομάδας. Ο σεβασμός της ατομικής συμβολής του κάθε ερευνητή και η τήρηση της διαφάνειας και της αμοιβαίας ενημέρωσης αποτελούν υποχρέωση όλων των συμμετεχόντων στην έρευνα.
4. Οι υπεύθυνοι συλλογικής έρευνας δεν πρέπει να οικειοποιούνται ερευνητικά πορίσματα για ατομική προβολή τους ή να εμφανίζουν πορίσματα της έρευνας ως ατομική εργασία, αλλά να αναγνωρίζεται η συμβολή του καθ' ενός στο αποτέλεσμα.
5. Η συνεργασία καθηγητών και άλλων κατηγοριών διδασκόντων και προσωπικού σε ερευνητικά έργα δεν πρέπει να επηρεάζει την άσκηση των βασικών διδακτικών και διοικητικών καθηκόντων τους στο Πανεπιστήμιο ούτε τη διατύπωση αντικειμενικών επιστημονικών κρίσεων σε συλλογικά όργανα, αξιολογήσεις και κρίσεις εξέλιξης.

6. Η τυχόν ανάθεση σε τρίτα πρόσωπα μέρους των ερευνητικών ή υποβοηθητικών της έρευνας εργασιών τελεί υπό την ευθύνη και την επίβλεψη του υπεύθυνου της έρευνας.
7. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός υπευθύνων, ο κάθε υπεύθυνος οφείλει επίσης να τηρεί όλες τις υποχρεώσεις του παρόντος.
8. Τα σοβαρά αδικήματα παράβασης των διατάξεων του νόμου από τους υπευθύνους της έρευνας, μπορούν να αποτελέσουν λόγο για τη διακοπή του ερευνητικού έργου κατόπιν απόφασης συλλογικών οργάνων.
9. Ενημέρωση / Συγκατάθεση των Συμμετεχόντων: Εφόσον απαιτείται απλή ενημέρωση των συμμετεχόντων συμπληρώνεται ενδεικτικά από τους ερευνητές το Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης (Παράρτημα II). Εφόσον απαιτείται έγγραφη συγκατάθεση από τους συμμετέχοντες στη μελέτη ή από τους νόμιμους εκπρόσωπούς τους συμπληρώνεται ενδεικτικά το Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης (Παράρτημα III). Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν άφθονο χρόνο να σκεφτούν αν θέλουν να λάβουν μέρος στη μελέτη, ώστε να μην αισθάνονται ότι εξαναγκάζονται να συμμετέχουν. Το περιεχόμενο του Εντύπου Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης πρέπει να είναι κατανοητό από τους υποψήφιους συμμετέχοντες, να είναι γραμμένο στη μητρική τους γλώσσα και να εξηγεί τυχούσα ειδική επιστημονική ορολογία.
10. Προστασία Προσωπικών Δεδομένων: Οι ερευνητές υποχρεούνται να διασφαλίζουν πλήρως την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων κατά τις διαδικασίες της επιλογής συμμετεχόντων, της λήψης ενημερωμένης συγκατάθεσης, της συλλογής και της ανάλυσης δεδομένων. Οι ερευνητές απαιτείται να εκτιμήσουν κατά το σχεδιασμό του ερευνητικού πρωτοκόλλου, το βαθμό στον οποίο η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων μπορεί να βλάψει την κοινωνική ή οικογενειακή υπόσταση των συμμετεχόντων, τη δυνατότητά τους να αναζητήσουν εργασία, την κάλυψή τους από ασφαλιστικές εταιρείες ή ακόμα και την νομική τους υπόσταση. Οι συμμετέχοντες πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν πώς και πότε θα χρησιμοποιηθούν τα προσωπικά τους δεδομένα ή αν αυτά θα δημοσιοποιηθούν. Σε κάθε περίπτωση η συλλογή προσωπικών δεδομένων διέπεται από τη σχετική νομοθεσία. Οι ερευνητές υποχρεούνται να ακολουθήσουν σχεδιασμό σύμφωνα με τον οποίο θα διατηρηθούν εμπιστευτικά τα δεδομένα των συμμετεχόντων (π.χ. κωδικοποίηση, ασφαλής αποθήκευση των δεδομένων, έλεγχος των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, αφαίρεση στοιχείων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αναγνώριση των συμμετεχόντων κατά την ανάλυση ή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης).

Άρθρο 16 – Υποχρεώσεις συνεργατών

1. Οι συνεργάτες στην έρευνα οφείλουν:
  - α. να ασκούν την ερευνητική τους δραστηριότητα.
  - β. να τηρούν τις διατάξεις της νομοθεσίας που αναφέρονται στα ερευνητικά αντικείμενα, τις αρχές ορθής πρακτικής στην έρευνα και τους κανόνες δεοντολογίας του επαγγέλματός τους και του παρόντος Κανονισμού.
2. Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας οι συνεργάτες απολαμβάνουν ελευθερία της σκέψης και έκφρασης γνώμης, οφείλουν όμως να σέβονται τις κατευθύνσεις που επιβάλλονται για την οργάνωση και καθοδήγηση της ερευνητικής δραστηριότητας από τον υπεύθυνο της έρευνας.
3. Τα σοβαρά αδικήματα παραβίασης των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού από τους συνεργάτες στην έρευνα ή η μη συμμόρφωσή τους προς τις σχετικές με την παράβαση των κανόνων δεοντολογίας υποδείξεις των Επιστημονικά Υπευθύνων, μπορεί να συνεπάγονται την αντικατάστασή τους.

4. Ειδικοί Κανόνες για την Έρευνα

Άρθρο 17 - Έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο

Η έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο πρέπει να διενεργείται με απόλυτο σεβασμό στη βιοηθική, σωματική και πνευματική υπόστασή του. Οι ερευνητές δεσμεύονται εκτός από το νόμο και από τις γενικά αναγνωρισμένες αρχές:

- της αξίας του ανθρώπου και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων,
- της ελευθερίας και της ισότητας,
- της προστασίας της δημόσιας υγείας,
- της προστασίας του παιδιού και των ευαίσθητων ομάδων,
- των προσωπικών δεδομένων.

Όλη η σχετική με τον άνθρωπο έρευνα, η οποία περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω, απαιτεί ηθική αξιολόγηση και έγκριση στο κατάλληλο επίπεδο:

- Άμεση συμμετοχή, μέσω σωματικά επεμβατικών διαδικασιών, όπως η λήψη δειγμάτων αίματος.
- Άμεση συμμετοχή, μέσω μη επεμβατικών διαδικασιών, όπως τα εργαστηριακά πειράματα, οι συνεντεύξεις, τα ερωτηματολόγια, οι έρευνες και η παρατήρηση.
- Έμμεση συμμετοχή μέσω της πρόσβασης σε προσωπικές πληροφορίες.
- Συμμετοχή, η οποία απαιτεί τη συγκατάθεση άλλων, όπως οι γονείς για ένα παιδί που συμμετέχει.

Μερικοί συμμετέχοντες είναι πιθανό να είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι για να υποστούν αρνητικές συνέπειες και μπορεί να απαιτούνται ειδικά μέτρα προστασίας για λογαριασμό τους. Γενικά, μπορεί να είναι ακατάλληλο για προπτυχιακούς φοιτητές να αναλαμβάνουν ερευνητικά προγράμματα που περιλαμβάνουν τέτοιους συμμετέχοντες. Ιδιαίτερα ευάλωτοι συμμετέχοντες μπορεί να είναι:

- Νήπια και παιδιά κάτω από την ηλικία δεκαοκτώ ετών.
- Άνθρωποι με φυσιολογικές ή/και ψυχολογικές βλάβες ή/και μαθησιακές δυσκολίες.
- Άνθρωποι σε συνθήκες φτώχειας.
- Συγγενείς ασθενών ή πρόσφατα θανόντων.
- Άτομα, στα οποία έχει στερηθεί προσωρινά ή μόνιμα, ολικώς ή μερικώς, η δικαιοπρακτική ικανότητα.

Σε μελέτες στις οποίες συμμετέχουν άτομα από ευαίσθητες ομάδες (π.χ. παιδιά, έγκυες, κρατούμενοι, άτομα με διανοητικά προβλήματα) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα αυτών των ατόμων και σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει εξαναγκασμός για τη συμμετοχή τους στη μελέτη.

Ειδικά στην περίπτωση των παιδιών και των ατόμων με διανοητικά προβλήματα απαιτείται λήψη ενημερωμένης συγκατάθεσης από τους νόμιμους εκπροσώπους τους.

Η έρευνα στο έμβρυο διενεργείται μόνο στην έκταση που την επιτρέπει ρητά ο νόμος. Ειδικότερα στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν διεξάγονται ερευνητικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν: κλωνοποίηση ανθρώπων για αναπαραγωγικούς σκοπούς, τροποποίηση της γενετικής κληρονομιάς του ανθρώπινου είδους, που θα μπορούσε να κάνει αυτές τις αλλαγές κληρονομίσιμες, δημιουργία ανθρώπινων εμβρύων μόνο για ερευνητικούς σκοπούς ή για τη λήψη βλαστικών κυττάρων.

Άρθρο 18 - Βιοϊατρική

Γενικής εφαρμογής αρχές που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή είναι ιδίως αυτές της ενημερωμένης συγκατάθεσης, της προστασίας των παιδιών και ευαίσθητων ομάδων, καθώς και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας.

Νομοθετικό κείμενο στη Βιοϊατρική αποτελεί η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική, γνωστή και ως Σύμβαση του Οβιέδο, την οποία έχει ενσωματώσει η Ελλάδα στην νομοθεσία της με τον νόμο 2619/1998. Βασικό κείμενο αναφοράς αποτελεί το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την βιοϊατρική έρευνα, το οποίο και έχει υπογράψει η Ελλάδα και η Διακήρυξη της UNESCO για το Ανθρώπινο Γονιδίωμα.

Ειδικότερα θέματα Βιοϊατρικής, όπως αυτό των κλινικών μελετών φαρμάκων ρυθμίζεται από την υπουργική απόφαση ΔΥΓ/89292 του 2003, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό μας δίκαιο την κοινοτική οδηγία 2001/20, όπως επίσης και από την πρόσφατη κοινοτική οδηγία 2005/28 που ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο με την υπουργική απόφαση ΔΥΓ3α/79602.

Το ζήτημα των ιατρικών και γενετικών δεδομένων των προσώπων, ρυθμίζεται κυρίως από τον νόμο 2472/1997 που προστατεύει όλα τα προσωπικά δεδομένα, και δη τα ευαίσθητα, όπως τα ιατρικά και γενετικά. Υπεύθυνη Εθνική Αρχή για την εφαρμογή του νόμου είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Τέλος, το μοναδικό, αλλά μη δεσμευτικό, κείμενο που αναφέρεται ειδικά στα γενετικά δεδομένα είναι η Διακήρυξη της UNESCO για τα Γενετικά Δεδομένα.

Άρθρο 19 - Έρευνα με αντικείμενο τα ζώα

Τα πειραματόζωα προστατεύονται από το Προεδρικό Διάταγμα 56/2013 που εναρμονίζει την εθνική μας νομοθεσία με την κοινοτική οδηγία 2010/63 και τον νόμο 2015/2001, ο οποίος ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα σπονδυλωτά ζώα που χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς και άλλους επιστημονικούς σκοπούς.

Άρθρο 20 - Βιοποικιλότητα

Οι εκτεταμένες εφαρμογές της βιοτεχνολογίας στη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, ιδίως με τη δημιουργία γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (Γ.Τ.Ο.), καλύπτουν ένα διαρκώς αυξανόμενο τμήμα της γεωργικής παραγωγής διεθνώς και συνδέουν την βιοηθική με τον οικολογικό προβληματισμό.

Τα κυριότερα νομοθετικά κείμενα στον τομέα αυτό είναι:

- Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τη βιολογική ποικιλότητα, που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον ν.2204/1994, και το συνοδευτικό της Πρωτόκολλο για τη Βιοασφάλεια, που ενσωματώθηκε στο κοινοτικό και εθνικό δίκαιο με τον Κανονισμό 1946/2003 και αφορά την διασυνοριακή διακίνηση Γ.Τ.Ο.
- Η οδηγία 2001/18 για την σκόπιμη απελευθέρωση των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών που ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο με την Υπουργική Απόφαση 38639/2017 του 2005
- Οι συνοδευτικοί της κανονισμοί 1829/2003 για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές που βασίζονται ή περιέχουν Γ.Τ.Ο. και 1830/2003 για την ιχνηλασιμότητα και την σήμανση των προϊόντων αυτών.
- Η Υπουργική Απόφαση ΗΠ/11648/1943 του 2002 που ενσωματώνει στο εθνικό μας δίκαιο την οδηγία 98/81 σχετικά με την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών.
- Η κοινοτική οδηγία 2004/35 η οποία ρυθμίζει τα θέματα ευθύνης για την πρόληψη και αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας.

Παράρτημα Ι - Έντυπο Αίτησης Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικής Μελέτης

Αίτηση Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικής Μελέτης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ			
Όνοματεπώνυμο		Ιδιότητα	
Τμήμα			
Τηλέφωνο		E-mail	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ			
Τίτλος			
Σύντομη Περιγραφή			
Χρηματοδότηση			
Εγκεκριμένο έργο ☐	Φορέας χρηματοδότησης		
Αίτηση για Χρηματοδότηση ☐	Φορέας στον οποίο υποβάλλεται η αίτηση		Ημερομηνία Υποβολής
Χωρίς Χρηματοδότηση ☐			
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ			
Αναφέρετε τα μέλη της ομάδας εργασίας, την ιδιότητά τους και τα στοιχεία επικοινωνίας			
ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ			
Προσδιορίστε τον τόπο ή τους τόπους διεξαγωγής της έρευνας			
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ			
Επισυνάψτε συνοπτικό ερευνητικό πρωτόκολλο της μελέτης			

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΜΕΘΟΔΟΙ

Σύντομη περιγραφή των μεθόδων συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων. Συμπεριλάβετε την περιγραφή των πιθανών κινδύνων για τα άτομα που θα συμμετέχουν στη μελέτη ή για το φυσικό περιβάλλον και των μέτρων ελαχιστοποίησης αυτών των κινδύνων. Περιγράψτε επίσης τα αναμενόμενα οφέλη. Προκειμένου για μελέτες σε ζώα, περιγράψτε τα μέτρα μείωσης του απαιτούμενου αριθμού πειραματόζων και διασφάλισης της ποιότητας των συνθηκών διαμονής τους καθώς και τα μέτρα αποφυγής άσκοπης ταλαιπωρίας και πόνου των πειραματόζων.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο επιστημονικά υπεύθυνος με την υπογραφή του σε αυτό το έντυπο, επιβεβαιώνει ότι κατανοεί την ισχύουσα νομοθεσία και τα σχετικά άρθρα του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην έρευνα.

Ως επιστημονικά υπεύθυνος στην προτεινόμενη μελέτη, βεβαιώνω ότι όλες οι διαδικασίες που σχετίζονται με τη διεξαγωγή της θα είναι σύμφωνες με τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας Ε.Η.Δ.Ε. καθώς και την ισχύουσα εθνική και διεθνή νομοθεσία σχετικά με την έρευνα.

Υπογραφή
Επιστημονικά
Υπεύθυνου

Ημερομηνία

Παράρτημα II - Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης

Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης

Το Έντυπο Ενημέρωσης χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης χρησιμοποιείται ως μορφή συγκατάθεσης σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται από τη φύση της έρευνας η ενυπόγραφη συγκατάθεση εκ μέρους του αντικειμένου της έρευνας καθώς επίσης και σε εκείνες τις συνθήκες στις οποίες η υπογραφή μπορεί να θίγει τα συμφέροντά του. Το έντυπο συμπληρώνεται από τον ερευνητή. Αντίγραφο αυτού του εντύπου θα σας δοθεί.

Καλείστε να συμμετέχετε σε έρευνα η οποία διεξάγεται από:

Όνοματεπώνυμο		Ιδιότητα	
Τμήμα			
Τηλέφωνο		Email	

Σας καλούμε να συμμετέχετε στην παρούσα έρευνα γιατί:

Σκοπός έρευνας / σύντομη περιγραφή

Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και συνίσταται στο:

Διευκρινίστε τις συνθήκες και τη χρονική διάρκεια της έρευνας

Δεν υπάρχουν αναμενόμενοι κίνδυνοι και άμεσα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τη συμμετοχή σας στην έρευνα (ή διευκρινίστε τους πιθανούς κινδύνους / οφέλη, εφόσον υπάρχουν).

- Δεν θα έχετε κάποιο άμεσο και σημαντικό οικονομικό όφελος από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα.
- Σε περίπτωση ερωτήσεων σχετικών με την έρευνα, παρακαλούμε επικοινωνήστε με τον ερευνητή.

Ημερομηνία

Παράρτημα III- Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης

Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης

Καλείστε να συμμετέχετε σε μια έρευνα που διεξάγεται από (ονοματεπώνυμο..., ιδιότητα..., Τμήμα...). Πρέπει να είστε 18 χρονών (ή μεγαλύτεροι) για να συμμετέχετε στην έρευνα. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική. Μπορείτε να αφιερώσετε όσο χρόνο χρειάζεστε για να διαβάσετε το Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης. Μπορείτε επίσης να αποφασίσετε να το συζητήσετε με την οικογένεια ή τους φίλους σας. Αντίγραφο αυτού του εντύπου θα σας δοθεί.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σας ζητάμε να συμμετέχετε στην παρούσα έρευνα γιατί ο σκοπός της είναι _____
Η συμπλήρωση και επιστροφή του ερωτηματολογίου ή οι απαντήσεις στις ερωτήσεις της συνέντευξης αποτελούν συγκατάθεση συμμετοχής στην παρούσα έρευνα.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Δεν υπάρχουν προβλέψιμοι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα. Εάν αισθανθείτε δυσφορία κατά την απάντησή σας σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, παρακαλούμε μη διστάσετε να ζητήσετε να παραλειφθούν.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Συμπληρώνεται από τον ερευνητή

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Δεν θα έχετε κάποιο άμεσο και σημαντικό οικονομικό όφελος από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Κατά τη δήλωση των ερευνητών της έρευνας δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οποιοσδήποτε πληροφορίες αποκτηθούν σχετικά με την παρούσα έρευνα και οι οποίες θα μπορούσαν να σας ταυτοποιήσουν προσωπικά, θα παραμείνουν απόρρητες και θα αποκαλυφθούν μόνο με την άδειά σας ή όπως προβλέπεται από τον νόμο. Οι πληροφορίες εκείνες που σας ταυτοποιούν προσωπικά, θα διατηρηθούν ξεχωριστά από τα υπόλοιπα δεδομένα που σας αφορούν.

Τα δεδομένα θα φυλάσσονται με ευθύνη του ερευνητή.

Σε περίπτωση ηχογράφησης, θα ζητηθεί η συγκατάθεσή σας. Μπορείτε να αρνηθείτε να ηχογραφηθείτε. Ο ερευνητής θα μεταγράψει τις ηχογραφήσεις και μπορεί να σας προμηθεύσει με ένα αντίγραφο του απομαγνητοφωνημένου κειμένου κατόπιν αιτήσεώς σας. Έχετε το δικαίωμα να ελέγξετε και να επεξεργαστείτε την απομαγνητοφώνηση. Προτάσεις οι οποίες έχετε ζητήσει από τον ερευνητή να παραληφθούν δεν θα χρησιμοποιηθούν και θα σβηστούν από όλα τα αντίστοιχα αρχεία.

Σε περίπτωση που τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιευτούν ή παρουσιαστούν σε συνέδρια δεν θα συμπεριληφθούν πληροφορίες που θα αποκαλύπτουν την ταυτότητά σας. Σε περίπτωση που φωτογραφίες σας, βίντεο ή ακουστικές ηχογραφήσεις χρησιμοποιηθούν για εκπαιδευτικούς σκοπούς, η ταυτότητά σας θα προστατεύεται ή θα συγκαλύπτεται.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Μπορείτε να επιλέξετε να συμμετέχετε ή όχι στην παρούσα έρευνα. Αν συμμετέχετε εθελοντικά σε αυτή την έρευνα, μπορείτε να αποχωρήσετε οποιαδήποτε στιγμή χωρίς καμία συνέπεια. Μπορείτε επίσης να αρνηθείτε να απαντήσετε σε οποιαδήποτε ερωτήσεις δεν επιθυμείτε να απαντήσετε και να παραμείνετε στην έρευνα. Ο ερευνητής μπορεί να σας ζητήσει να αποσυρθείτε από την έρευνα, αν ανακλύσουν περιστάσεις που το απαιτούν.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Μπορείτε να αποσύρετε τη συγκατάθεσή σας οποιαδήποτε στιγμή και να διακόψετε τη συμμετοχή σας χωρίς να υποστείτε καμία κύρωση.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Αν έχετε οποιαδήποτε ερωτήσεις ή ανησυχίες σε σχέση με την έρευνα, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με τον ερευνητή .

Ακολουθούν τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας του ερευνητή.

Διάβασα τα παραπάνω και αποδέχομαι τη συμμετοχή μου στην έρευνα.

Όνοματεπώνυμο		Υπογραφή	
Ημερομηνία			

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

Διεύθυνση: Ερυθρού Σταυρού 28 & Καρυωτάκη, 22131 Τρίπολη
Τηλ.: 2710-230009

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Απόφαση 31 / 21.12.2020 Συνεδρίαση 184^η

Θέμα: Έγκριση τροποποίησης του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (ΕΗΔΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Π.Δ. 13/2000 Ίδρυση Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΦΕΚ 12/Α'/1-2-2000),
2. Τις διατάξεις του Ν. 4610/19 (ΦΕΚ 70 Α/7-5-2019) «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις»,
3. Τα άρθρα 21 έως 27 του Ν.4521/2018 (ΦΕΚ 38/02.03.2018, τ' Α),
4. Τον Οδηγό Χρηματοδότησης του ΕΛΚΕ όπως αυτός εγκρίθηκε με την αρ. 16/21-12- 2020 Απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου,
5. Την Απόφαση με αρ. πρωτ.: 8310/19-10-18 (ΑΔΑ:947Θ469Β7Δ-ΡΚΖ) του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για την συγκρότηση της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου,
6. Την υπ' αριθ. 1/30.10.2018 Απόφαση της 70ης Τακτικής Συνεδρίασης της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΑΔΑ: 6ΓΕΠ469Β7Δ-ΣΣΡ),
7. Την υπ' αριθ. 56/08.12.2020 Απόφαση της 126ης Τακτικής Συνεδρίασης της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΑΔΑ: 662^ο469Β7Δ-ΧΦ9),
8. Τον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου,
9. Τη διεξαχθείσα συζήτηση κατά την 184η Συνεδρίαση της Συγκλήτου (21.12.2020).

Αποφασίζει

Την έγκριση τροποποίησης του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (ΕΗΔΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Το πλήρες κείμενο του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας (ΕΗΔΕ) επισυνάπτεται το παράρτημα της παρούσας απόφασης, της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος.

Ο Πρύτανης

Καθηγητής Αθανάσιος Κατσής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απόφασης 31/21-12-2020, 184^η συνεδρίαση Συγκλήτου

Κανονισμός Αρχών & Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

1. Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1 – Πεδίο Εφαρμογής

Ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται σε όλες τις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες που διεξάγονται υπό την ευθύνη ή με συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στους χώρους του ή εκτός αυτών, με ή χωρίς χρηματοδότηση.

Βασίζεται στον ν. 4485/2017, στο ΦΕΚ 3988/τ.Β'/15.11.2017 Πολιτική Έρευνας Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στον Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2018) και ενσωματώνεται στον Οδηγό Χρηματοδότησης του άρθρου 68 του ν. 4485/2017.

Άρθρο 2 – Υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου έχει υποχρέωση να προστατεύει την ανεξαρτησία των ερευνητών και να μεριμνά για την τήρηση δεοντολογικά ορθής ερευνητικής πρακτικής σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τους διεθνείς κανόνες που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες ή από αποφάσεις διεθνών οργανισμών στους οποίους μετέχει η χώρα μας, καθώς και τις εξειδικεύσεις που αναφέρονται στο παρόν. Οφείλει επίσης να παρέχει υποστήριξη και μέσα για τη συνεχή κατάρτιση των εργαζομένων σε αυτό, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσής τους στις αρχές δεοντολογίας της έρευνας, καθώς και την ενημέρωσή τους για τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις.

Άρθρο 3 – Βασικές Αρχές της Ερευνητικής Δραστηριότητας

1. Οι κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα εφαρμόζονται σε όλες τις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες που διεξάγονται υπό την ευθύνη ή με συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού του Πανεπιστημίου, στους χώρους του ή εκτός αυτών, με ή χωρίς χρηματοδότηση. Οι κανόνες δεοντολογίας για την έρευνα εφαρμόζονται και στις δραστηριότητες παροχής εξειδικευμένων ερευνητικών υπηρεσιών, προγραμμάτων κατάρτισης ή άλλων επιστημονικών εφαρμογών που διαχειρίζεται ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ).
2. Η έρευνα πρέπει να διεξάγεται με σεβασμό στην επιστημονική αλήθεια, την ακαδημαϊκή ελευθερία, τη ζωή, τη φύση και το περιβάλλον, τη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα του ανθρώπου, την ανθρωπινή αξιοπρέπεια, την πνευματική ιδιοκτησία και τα προσωπικά δεδομένα (λαμβάνοντας υπόψη και την Πολιτική Προστασίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου). Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της έρευνας πρέπει να λαμβάνεται συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης από όλους τους συμμετέχοντες στη μελέτη, οι οποίοι διατηρούν το δικαίωμα της ελεύθερης ανάκλησης της συγκατάθεσής τους. Ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για το σκοπό της επιστημονικής έρευνας ρυθμίζονται στο εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και στην Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του Πανεπιστημίου. Επίσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της έρευνας πρέπει να αποφεύγεται κάθε δυσμενής διάκριση, κατά την έννοια της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας, με κριτήρια την εθνικότητα, τη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τις γενεαλογικές καταβολές, τη γλώσσα, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου, τη θρησκεία, την ιδιωτική ζωή, το σεξουαλικό γενετήσιο προσανατολισμό, τυχόν αναπηρία ή χρόνια πάθηση και την οικογενειακή, οικονομική και κοινωνική κατάσταση.
3. Οι ερευνητές οφείλουν να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία και να ενημερώνονται για τις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την έρευνα. Επίσης, να δεσμεύονται για την τήρηση των γενικών αρχών που αφορούν την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, την ισότητα, την προστασία της δημόσιας υγείας, την προστασία του παιδιού και των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων, καθώς και για την προστασία της βιοποικιλότητας. Έχουν υποχρέωση αμοιβαίου σεβασμού, εχεμύθειας και δικαίωμα ίσης μεταχείρισης. Επίσης, έχουν προσωπική ευθύνη για τις πράξεις ή παραλήψεις τους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τις διεθνείς διακηρύξεις για τη βιοηθική και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, οι παλαιότεροι ερευνητές οφείλουν να μυούν τους νεότερους στην επιστημονική σκέψη, τη μεθοδολογία και το ερευνητικό ήθος, προσβλέποντας αποκλειστικά και μόνον στην πρόοδο της ερευνητικής δραστηριότητας.
4. Οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, τους γενικούς και ειδικούς κανόνες ασφαλείας σε όλους τους χώρους του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τις αρχές της χρηστής, διαφανούς και αποτελεσματικής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και την επαγγελματική δεοντολογία του

επαγγελματικού κλάδου στον οποίο ανήκουν. Παράλληλα, απολαμβάνουν τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της έρευνας. Όμως, οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να την προστατίσουν από οποιεσδήποτε εξωτερικές πολιτικές, ιδεολογικές ή άλλες πιέσεις και παρεμβάσεις. Επίσης, οι ερευνητές οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και επιβαλλόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία επιστημονικά μέτρα για την προστασία της υγείας των εργαζομένων στα προγράμματα από ατυχήματα ή άλλες παρενέργειες που μπορεί να προκύψουν κάτω από τις ιδιαίτερες συνθήκες της έρευνας.

5. Κατά την ανάληψη, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας, οι ερευνητές οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι: (α) έχουν ληφθεί οι απαραίτητες και απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας από τους αρμόδιους κάθε φορά φορείς, (β) δεν υφίσταται ή δεν πρόκειται να προκύψει κατά τη διεξαγωγή της έρευνας οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων, η οποία θα απαγόρευε ή θα δυσχέραινε τη διεξαγωγή της έρευνας κατά τρόπο αντικειμενικό και επιστημονικά αδιάβλητο, (γ) τηρούνται τυχόν ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο είδος έρευνας, όπως π.χ. για την περίπτωση των κοινωνικών ερευνών που αφορούν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, για την περίπτωση των βιολογικών επιστημών στο πλαίσιο των οποίων εκπονούνται κλινικές έρευνες ή πειράματα που χρησιμοποιούν ζώα ή έρευνα σε άγρια είδη φυτών ή ζώων, για την περίπτωση διαχείρισης επικίνδυνων ουσιών και αποβλήτων κ.ά., (δ) δεν παραβιάζονται σε καμία περίπτωση διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που αναφέρονται και αφορούν την προστασία προσωπικών δεδομένων και (ε) δεν παραβιάζεται επίσης σε καμία περίπτωση η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Άρθρο 4 – Τήρηση Κανόνων Ασφαλείας

Ο υπεύθυνος και οι συμμετέχοντες ερευνητές θα πρέπει να μεριμνούν ούτως ώστε να τηρείται η κείμενη νομοθεσία που αφορά τη λήψη μέτρων και την τήρηση κανόνων ασφαλείας, κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων. Σε περίπτωση κατά την οποία η πλημμελής τήρηση των κανόνων ασφαλείας προέρχεται από πλημμελείς υποδομές ή από ανεπαρκή εξοπλισμό, τότε ο υπεύθυνος του ερευνητικού έργου θα πρέπει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ούτως ώστε να ληφθούν άμεσα τα προσήκοντα μέτρα.

Άρθρο 5 – Σεβασμός Δικαιωμάτων Τρίτων

Οι υπεύθυνοι των ερευνητικών προγραμμάτων πρέπει να ενημερώνουν συνοπτικά, αλλά με ειλικρίνεια και επάρκεια, τους πολίτες, που πρόκειται να λάβουν μέρος σε αυτά, για τα βασικά στοιχεία του προγράμματος. Όταν για τη διεξαγωγή της έρευνας απαιτείται συναίνεση του πολίτη που συμμετέχει, απαιτείται έγγραφη συγκατάθεσή του στη μελέτη ή από τους νόμιμους εκπρόσωπούς τους. Πρέπει επίσης να ενημερώνουν όσους επηρεάζονται άμεσα από τη διεξαγωγή της, ακόμα κι αν δεν μετέχουν σε αυτή. Σε κάθε περίπτωση οι υπεύθυνοι των ερευνητικών προγραμμάτων οφείλουν να τηρούν τη νομοθεσία για την πολιτική προστασίας των προσωπικών δεδομένων αλλά και την αντίστοιχη πολιτική του Πανεπιστημίου.

Άρθρο 6 – Χρήση Εγκαταστάσεων Πανεπιστημίου

Απαραίτητη προϋπόθεση χρήσης εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου είναι ο ΕΥ να είναι μέλος της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σύμφωνα με τις εκάστοτε ρυθμίσεις του νόμου. Ωστόσο η διεξαγωγή των ερευνών δεν πρέπει να παρακωλύει τις εκπαιδευτικές και λοιπές διαδικασίες και λειτουργίες που λαμβάνουν χώρα στους χώρους του Πανεπιστημίου. Εάν η έρευνα διεξάγεται σε χώρους εκτός Πανεπιστημίου Πελοποννήσου από μέλη ΔΕΠ, οι εγκαταστάσεις πρέπει να είναι κατάλληλες και ει δυνατόν πιστοποιημένες. Οι ερευνητές οφείλουν κατά την εκτέλεση προγραμμάτων που απαιτούν την συνεργασία άλλων Πανεπιστημίων ή Ιδρυμάτων να σέβονται τις θεσμοθετημένες αρχές Δεοντολογίας και Βιοηθικής όλων των συμπραττομένων φορέων.

Άρθρο 7 – Προβολή των Ερευνών

1. Όταν γίνει έκδοση μέρους ή/και του συνόλου των αποτελεσμάτων του ερευνητικού έργου, είναι υποχρεωτικό να αναγράφεται το όνομα του Πανεπιστημίου, αφού εντός των εγκαταστάσεων αυτού υλοποιήθηκε το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο.
2. Οι ερευνητές υποχρεούνται να αναφέρουν σε κάθε δημοσίευση τον φορέα που υπηρετούν.

Άρθρο 8 – Απασχόληση Μελών ΔΕΠ σε Ερευνητικό Έργο Εκτός Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

1. Τα μέλη ΔΕΠ θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου τις προτάσεις τους για νόμιμη συμμετοχή σε ερευνητικά έργα, τα οποία διεξάγονται σε Ιδρύματα ή Ινστιτούτα που δεν ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.
2. Η απασχόληση μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σε εγκεκριμένα ερευνητικά έργα, που δεν είναι υπό τη διαχείριση της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης και διεξάγονται σε Ιδρύματα ή Ινστιτούτα, τα οποία δεν ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου θα πρέπει να κοινοποιείται εκ των προτέρων στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

2. Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου**Άρθρο 9– Σκοπός της Επιτροπής**

Σκοπός της ΕΗΔΕ είναι να παρέχει σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Η ΕΗΔΕ ελέγχει αν ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η Επιτροπή ελέγχει, επίσης, την τήρηση των γενικά παραδεδεγμένων αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής.

Άρθρο 10– Έργο της Επιτροπής

Η Επιτροπή Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Επιτροπής Ερευνών. Έργο της Επιτροπής είναι:

1. Η αξιολόγηση των ερευνητικών προτάσεων προκειμένου να ελεγχθεί, αν συνάδουν προς τους κανόνες δεοντολογίας της έρευνας.
2. Η Επιτροπή επιλαμβάνεται μόνον κατόπιν αιτήματος: (α) των ίδιων των ερευνητών, (β) άλλων μελών ΔΕΠ ή τρίτων, όταν αιτιολογημένα υποστηρίζουν ότι μία έρευνα αντίκειται στους κανόνες δεοντολογίας, (γ) της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
3. Η αξιολόγηση καταγγελιών κατά τη διεξαγωγή ερευνών, στις οποίες συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
4. Η οργάνωση σεμιναρίων και συζητήσεων για θέματα ηθικής και δεοντολογίας των ερευνών με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μελών ΔΕΠ και των άλλων ερευνητών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
5. Η σύνταξη ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων, που υποβάλλεται στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και δημοσιεύεται σε διαδικτυακό τόπο του ΕΛΚΕ.

Άρθρο 11 – Σύσταση της Επιτροπής

Η σύσταση της ΕΗΔΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 22 του Ν. 4521/2018.

Συγκεκριμένα, η ΕΗΔΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου αποτελείται από πέντε (5) τακτικά και πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη.

Τα μέλη της ΕΗΔΕ θα πρέπει να είναι επιστήμονες, με ειδικευση σε θέματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Ένα (1) τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδικευση στην ηθική/βιοηθική. Δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη πρέπει να είναι πρόσωπα που δεν ανήκουν στο προσωπικό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών της ΕΗΔΕ θα πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά το μέτρο του δυνατού, την εκπροσώπηση των γνωστικών αντικειμένων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Τα προσόντα των μελών της ΕΗΔΕ πρέπει να είναι ανάλογα με τα επιστημονικά πεδία που θεραπεύονται από τις Σχολές και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και είναι τα ακόλουθα:

1. Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
2. Επιστήμες Διοίκησης και Οικονομίας – Πληροφορικής.
3. Επιστήμες Υγείας και Αθλητισμού.
4. Γεωπονικές Επιστήμες και Επιστήμη των Τροφίμων.

5. Επιστήμες Μηχανικών.

Η διάρκεια της θητείας των μελών των ΕΗΔΕ είναι τριετής και μπορεί να ανανεωθεί μια (1) μόνο φορά.

Αν κάποιο μέλος της ΕΗΔΕ παραιτηθεί, ελλείψει ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο παύσει τη θητεία του αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από το αναπληρωματικό του μέλος.

Στην Επιτροπή παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη από τη ΜΟΔΥ του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Άρθρο 12 – Αρμοδιότητες της Επιτροπής

1. Αρμοδιότητα της ΕΗΔΕ είναι να διαπιστώνει αν συγκεκριμένο ερευνητικό έργο που πρόκειται να εκπονηθεί στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και αν συνάδει με γενικά παραδεγεμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας ως προς το περιεχόμενο και προς τον τρόπο διεξαγωγής της. Η ΕΗΔΕ αξιολογεί την ερευνητική πρόταση και: α. την εγκρίνει ή β. προβαίνει σε συστάσεις και σε εισηγήσεις για την αναθεώρησή της, εφόσον προκύπτουν ηθικά και δεοντολογικά κωλύματα. Όλα τα στοιχεία που υποβάλλονται προς την ΕΗΔΕ είναι εμπιστευτικά. Οι συστάσεις και εισηγήσεις πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένες. Η ΕΗΔΕ μπορεί, όποτε κρίνει σκόπιμο, να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις από τον επιστημονικό υπεύθυνο του ερευνητικού έργου και να παρακολουθεί την εξέλιξη των ερευνητικών έργων που έχει εγκρίνει.
2. α. Τα χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα που, κατά δήλωση του επιστημονικού υπευθύνου, περιλαμβάνουν έρευνα στον άνθρωπο, σε υλικό που προέρχεται από άνθρωπο, όπως γενετικό υλικό, κύτταρα, ιστοί και προσωπικά δεδομένα, σε ζώα ή στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, υποβάλλονται υποχρεωτικά για έγκριση στην ΕΗΔΕ και το έργο δεν μπορεί να αρχίσει να υλοποιείται στο ΑΕΙ ή τον ερευνητικό φορέα αν δεν λάβει προηγουμένως τη σχετική έγκριση.
β. Εκτός από τα ερευνητικά έργα της περίπτωσης α', η ΕΗΔΕ μπορεί να εξετάσει, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου προσώπου ή καταγγελία, και άλλο ερευνητικό έργο και να γνωματεύσει για θέματα ηθικής και δεοντολογίας που αφορούν άρθρο προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό ή υπό εκπόνηση μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία ή διδακτορική διατριβή ή μεταδιδακτορική έρευνα.
γ. Οι αποφάσεις της ΕΗΔΕ είναι δεσμευτικές για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και τον ερευνητικό φορέα.
3. Αν η νομοθεσία προβλέπει έγκριση ή αδειοδότηση του έργου από άλλη αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική Αρχή, η σχετική απόφαση της ΕΗΔΕ δεν υποκαθιστά την εν λόγω έγκριση ή αδειοδότηση.
4. Η ΕΗΔΕ αποφασίζει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της αίτησης και τη συγκέντρωση όλων των απαραίτητων συνοδευτικών εγγράφων. Αν, μέσα στη προθεσμία αυτή, η ΕΗΔΕ δεν εκδώσει απόφαση, η αίτηση θεωρείται εγκεκριμένη.
5. Σε περίπτωση καταγγελίας, η ΕΗΔΕ αποφασίζει το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της καταγγελίας. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν εκδοθεί απόφαση, η καταγγελία θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.
6. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει, ενώπιον της ΕΗΔΕ, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έκδοση της απόφασης, αίτηση θεραπείας κατά των συστάσεων της Επιτροπής υποβάλλοντας νέα στοιχεία. Για την εξέταση της αίτησης θεραπείας η ΕΗΔΕ ζητά τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, η οποία οφείλει να τη διατυπώσει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής δεν διατυπώσει γνώμη μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, η ΕΗΔΕ προχωρεί στην εξέταση της αίτησης θεραπείας χωρίς τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

Άρθρο 13 – Υποβολή Προτάσεων

1. Η πρόταση ερευνητικού έργου που υποβάλλεται για έγκριση από την ΕΗΔΕ, πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει ερωτηματολόγιο και μια δήλωση πως ο σκοπός και η μεθοδολογία του ερευνητικού έργου συμβιβάζονται με τις αρχές της ηθικής και τη νομοθεσία .
2. Οι αιτήσεις και τα ανωτέρω συνοδευτικά έγγραφα μπορεί να υποβάλλονται από τον επιστημονικό υπεύθυνο του έργου ηλεκτρονικά, μέσω του διαδικτυακού τόπου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Οι εν λόγω αιτήσεις και τα συνοδευτικά έγγραφα μπορεί να υποβάλλονται στην Επιτροπή Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για να διαβιβαστούν στην ΕΗΔΕ.
3. Ο Πρόεδρος της ΕΗΔΕ ορίζει για κάθε αίτηση που υποβάλλεται εισηγητή, κατά προτεραιότητα μέλος της ΕΗΔΕ, ανάλογα με το επιστημονικό αντικείμενο του ερευνητικού έργου. Αν το γνωστικό αντικείμενο του έργου δεν μπορεί να καλυφθεί από τα μέλη της ΕΗΔΕ, ορίζεται εξωτερικός εμπειρογνώμονας, ο οποίος γνωμοδοτεί. Οι συνεδριάσεις της ΕΗΔΕ μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.

4. Οι ερευνητές κατά την υποβολή προτάσεων ή αιτήσεων ή συμβάσεων για εκπόνηση έρευνας δηλώνουν εγγράφως προς την ΕΗΔΕ (συμπληρώνοντας το έντυπο Αίτηση Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικού Έργου, Παράρτημα Ι του Κώδικα) ότι έλαβαν γνώση του παρόντος Κανονισμού, αναλαμβάνουν δε την υποχρέωση συμμόρφωσης και τήρησης των προβλεπόμενων σε αυτόν όρων και διατάξεων.

Άρθρο 14 – Λειτουργία της Επιτροπής

1. Η ΕΗΔΕ συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά το μήνα και εκτάκτως όποτε ζητηθεί αυτό από τον Πρόεδρό της ή και τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
2. Ο Πρόεδρος της ΕΗΔΕ έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής και συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις της.
3. Η ΕΗΔΕ βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) τουλάχιστον μέλη της, αν είναι πενταμελής, ή τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της, αν είναι επταμελής, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της, καθώς και ενός από τα μέλη της που δεν ανήκουν στο ΑΕΙ, και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων.
4. Τα μέλη της ΕΗΔΕ δεν δικαιούνται αμοιβή ή άλλη αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις της.

3. Επιστημονικά Υπεύθυνοι και Συνεργάτες

Άρθρο 15 - Υποχρεώσεις Επιστημονικά Υπευθύνων

1. Οι υπεύθυνοι της έρευνας οφείλουν:
  - α. να τηρούν, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, τις θεμελιώδεις ηθικές αρχές, τους κανόνες της επαγγελματικής δεοντολογίας, καθώς και τον παρόντα Κανονισμό και
  - β. να παρακολουθούν την τήρηση των προαναφερθέντων κανόνων εκ μέρους των συνεργατών τους κατά την εκτέλεση της έρευνας, όπως αυτοί ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο.
2. Οι ερευνητές υποχρεούνται να δημοσιοποιούν την πηγή ή τις πηγές χρηματοδότησης της έρευνάς τους. Επίσης, κατά τη σύναψη συμφωνίας χρηματοδότησης, οι ερευνητές δεν πρέπει να δέχονται όρους που διακυβεύουν την ελευθερία τους, το κύρος και τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου κατά το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση της έρευνάς τους.
3. Στη συλλογική έρευνα, ο υπεύθυνος οφείλει να μεριμνά για την τήρηση των αρχών και της δεοντολογίας από όλα τα μέλη της ερευνητικής ομάδας. Ο σεβασμός της ατομικής συμβολής του κάθε ερευνητή και η τήρηση της διαφάνειας και της αμοιβαίας ενημέρωσης αποτελούν υποχρέωση όλων των συμμετεχόντων στην έρευνα.
4. Οι υπεύθυνοι συλλογικής έρευνας δεν πρέπει να οικειοποιούνται ερευνητικά πορίσματα για ατομική προβολή τους ή να εμφανίζουν πορίσματα της έρευνας ως ατομική εργασία, αλλά να αναγνωρίζεται η συμβολή του καθ' ενός στο αποτέλεσμα.
5. Η συνεργασία καθηγητών και άλλων κατηγοριών διδασκόντων και προσωπικού σε ερευνητικά έργα δεν πρέπει να επηρεάζει την άσκηση των βασικών διδακτικών και διοικητικών καθηκόντων τους στο Πανεπιστήμιο ούτε τη διατύπωση αντικειμενικών επιστημονικών κρίσεων σε συλλογικά όργανα, αξιολογήσεις και κρίσεις εξέλιξης.
6. Η τυχόν ανάθεση σε τρίτα πρόσωπα μέρους των ερευνητικών ή υποβοηθητικών της έρευνας εργασιών τελεί υπό την ευθύνη και την επίβλεψη του υπεύθυνου της έρευνας.
7. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός υπευθύνων, ο κάθε υπεύθυνος οφείλει επίσης να τηρεί όλες τις υποχρεώσεις του παρόντος.
8. Τα σοβαρά αδικήματα παράβασης των διατάξεων του νόμου από τους υπευθύνους της έρευνας, μπορούν να αποτελέσουν λόγο για τη διακοπή του ερευνητικού έργου κατόπιν απόφασης συλλογικών οργάνων.
9. Ενημέρωση / Συγκατάθεση των Συμμετεχόντων: Εφόσον απαιτείται απλή ενημέρωση των συμμετεχόντων συμπληρώνεται ενδεικτικά από τους ερευνητές το Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης (Παράρτημα ΙΙ του Κώδικα). Εφόσον απαιτείται έγγραφη συγκατάθεση από τους συμμετέχοντες στη μελέτη ή από τους νόμιμους εκπρόσωπους τους συμπληρώνεται ενδεικτικά το Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης (Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα). Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν άφθονο χρόνο να σκεφτούν αν θέλουν να λάβουν μέρος στη μελέτη, ώστε να μην αισθάνονται ότι εξαναγκάζονται να συμμετέχουν. Το περιεχόμενο του Εντύπου Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης πρέπει να είναι κατανοητό από τους υποψήφιους συμμετέχοντες, να είναι γραμμένο στη μητρική τους γλώσσα και να εξηγεί τυχούσα ειδική επιστημονική ορολογία.

10. Προστασία Προσωπικών Δεδομένων: Οι ερευνητές υποχρεούνται να διασφαλίζουν πλήρως την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων κατά τις διαδικασίες της επιλογής συμμετεχόντων, της λήψης ενημερωμένης συγκατάθεσης, της συλλογής και της ανάλυσης δεδομένων. Οι ερευνητές απαιτείται να εκτιμήσουν κατά το σχεδιασμό του ερευνητικού πρωτοκόλλου, το βαθμό στον οποίο η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων μπορεί να βλάψει την κοινωνική ή οικογενειακή υπόσταση των συμμετεχόντων, τη δυνατότητά τους να αναζητήσουν εργασία, την κάλυψή τους από ασφαλιστικές εταιρείες ή ακόμα και την νομική τους υπόσταση. Οι συμμετέχοντες πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν πώς και πότε θα χρησιμοποιηθούν τα προσωπικά τους δεδομένα ή αν αυτά θα δημοσιοποιηθούν. Σε κάθε περίπτωση η συλλογή προσωπικών δεδομένων διέπεται από τη σχετική νομοθεσία. Οι ερευνητές υποχρεούνται να ακολουθήσουν σχεδιασμό σύμφωνα με τον οποίο θα διατηρηθούν εμπιστευτικά τα δεδομένα των συμμετεχόντων (π.χ. κωδικοποίηση, ασφαλής αποθήκευση των δεδομένων, έλεγχος των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, αφαίρεση στοιχείων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αναγνώριση των συμμετεχόντων κατά την ανάλυση ή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης).

Άρθρο 16 – Υποχρεώσεις συνεργατών

1. Οι συνεργάτες στην έρευνα οφείλουν:
  - α. να ασκούν την ερευνητική τους δραστηριότητα.
  - β. να τηρούν τις διατάξεις της νομοθεσίας που αναφέρονται στα ερευνητικά αντικείμενα, τις αρχές ορθής πρακτικής στην έρευνα και τους κανόνες δεοντολογίας του επαγγέλματός τους και του παρόντος Κανονισμού.
2. Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας οι συνεργάτες απολαμβάνουν ελευθερία της σκέψης και έκφρασης γνώμης, οφείλουν όμως να σέβονται τις κατευθύνσεις που επιβάλλονται για την οργάνωση και καθοδήγηση της ερευνητικής δραστηριότητας από τον υπεύθυνο της έρευνας.
3. Τα σοβαρά αδικήματα παραβίασης των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού από τους συνεργάτες στην έρευνα ή η μη συμμόρφωσή τους προς τις σχετικές με την παράβαση των κανόνων δεοντολογίας υποδείξεις των Επιστημονικών Υπευθύνων, μπορεί να συνεπάγονται την αντικατάστασή τους.

4. Ειδικοί Κανόνες για την Έρευνα

Άρθρο 17 – Έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο

Η έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο πρέπει να διενεργείται με απόλυτο σεβασμό στη βιοηθική, σωματική και πνευματική υπόστασή του. Οι ερευνητές δεσμεύονται εκτός από το νόμο και από τις γενικά αναγνωρισμένες αρχές:

- της αξίας του ανθρώπου και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων,
- της ελευθερίας και της ισότητας,
- της προστασίας της δημόσιας υγείας,
- της προστασίας του παιδιού και των ευαίσθητων ομάδων,
- των προσωπικών δεδομένων.

Όλη η σχετική με τον άνθρωπο έρευνα, η οποία περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω, απαιτεί ηθική αξιολόγηση και έγκριση στο κατάλληλο επίπεδο:

- Άμεση συμμετοχή, μέσω σωματικά επεμβατικών διαδικασιών, όπως η λήψη δειγμάτων αίματος.
- Άμεση συμμετοχή, μέσω μη επεμβατικών διαδικασιών, όπως τα εργαστηριακά πειράματα, οι συνεντεύξεις, τα ερωτηματολόγια, οι έρευνες και η παρατήρηση.
- Έμμεση συμμετοχή μέσω της πρόσβασης σε προσωπικές πληροφορίες.
- Συμμετοχή, η οποία απαιτεί τη συγκατάθεση άλλων, όπως οι γονείς για ένα παιδί που συμμετέχει.

Μερικοί συμμετέχοντες είναι πιθανό να είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι για να υποστούν αρνητικές συνέπειες και μπορεί να απαιτούνται ειδικά μέτρα προστασίας για λογαριασμό τους. Γενικά, μπορεί να είναι ακατάλληλο για προπτυχιακούς φοιτητές να αναλαμβάνουν ερευνητικά προγράμματα που περιλαμβάνουν τέτοιους συμμετέχοντες. Ιδιαίτερα ευάλωτοι συμμετέχοντες μπορεί να είναι:

- Νήπια και παιδιά κάτω από την ηλικία δεκαοκτώ ετών.
- Άνθρωποι με φυσιολογικές ή/και ψυχολογικές βλάβες ή/και μαθησιακές δυσκολίες.
- Άνθρωποι σε συνθήκες φτώχειας.

- Συγγενείς ασθενών ή πρόσφατα θανόντων.
- Άτομα, στα οποία έχει στερηθεί προσωρινά ή μόνιμα, ολικώς ή μερικώς, η δικαιοπρακτική ικανότητα.

Σε μελέτες στις οποίες συμμετέχουν άτομα από ευαίσθητες ομάδες (π.χ. παιδιά, έγκυες, κρατούμενοι, άτομα με διανοητικά προβλήματα) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα αυτών των ατόμων και σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει εξαναγκασμός για τη συμμετοχή τους στη μελέτη.

Ειδικά στην περίπτωση των παιδιών και των ατόμων με διανοητικά προβλήματα απαιτείται λήψη ενημερωμένης συγκατάθεσης από τους νόμιμους εκπροσώπους τους.

Η έρευνα στο έμβρυο διενεργείται μόνο στην έκταση που την επιτρέπει ρητά ο νόμος. Ειδικότερα στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν διεξάγονται ερευνητικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν: κλωνοποίηση ανθρώπων για αναπαραγωγικούς σκοπούς, τροποποίηση της γενετικής κληρονομιάς του ανθρώπινου είδους, που θα μπορούσε να κάνει αυτές τις αλλαγές κληρονομήσιμες, δημιουργία ανθρώπινων εμβρύων μόνο για ερευνητικούς σκοπούς ή για τη λήψη βλαστικών κυττάρων.

Άρθρο 18 – Βιοϊατρική

Γενικής εφαρμογής αρχές που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή είναι ιδίως αυτές της ενημερωμένης συγκατάθεσης, της προστασίας των παιδιών και ευαίσθητων ομάδων, καθώς και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας.

Νομοθετικό κείμενο στη Βιοϊατρική αποτελεί η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική, γνωστή και ως Σύμβαση του Οβιέδο, την οποία έχει ενσωματώσει η Ελλάδα στην νομοθεσία της με τον νόμο 2619/1998. Βασικό κείμενο αναφοράς αποτελεί το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τη βιοϊατρική έρευνα, το οποίο και έχει υπογράψει η Ελλάδα και η Διακήρυξη της UNESCO για το Ανθρώπινο Γονιδίωμα.

Ειδικότερα θέματα Βιοϊατρικής, όπως αυτό των κλινικών μελετών φαρμάκων ρυθμίζεται από την υπουργική απόφαση ΔΥΓ/89292_του 2003, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό μας δίκαιο την κοινοτική οδηγία 2001/20, όπως επίσης και από την πρόσφατη κοινοτική οδηγία 2005/28 που ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο με την υπουργική απόφαση ΔΥΓ3α/79602.

Το ζήτημα των ιατρικών και γενετικών δεδομένων των προσώπων, ρυθμίζεται κυρίως από τον νόμο 2472/1997 που προστατεύει όλα τα προσωπικά δεδομένα, και δη τα ευαίσθητα, όπως τα ιατρικά και γενετικά. Υπεύθυνη Εθνική Αρχή για την εφαρμογή του νόμου είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Τέλος, το μοναδικό, αλλά μη δεσμευτικό, κείμενο που αναφέρεται ειδικά στα γενετικά δεδομένα είναι η Διακήρυξη της UNESCO για τα Γενετικά Δεδομένα.

Άρθρο 19 – Έρευνα με αντικείμενο τα ζώα

Η έρευνα σε ζώα εργαστηρίου πρέπει να διενεργείται μόνον εφόσον δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος έρευνας, στον απολύτως αναγκαίο αριθμό ζώων και με ιδιαίτερη μέριμνα των ερευνητών να αποφεύγονται η άσκοπη ταλαιπωρία και ο πόνος. Στις περιπτώσεις που απαιτείται θανάτωση των ζώων, αυτή πρέπει να είναι ανώδυνη. Οι συνθήκες διαμονής των ζώων πρέπει να προσαρμόζονται, όσο είναι δυνατόν, στο φυσικό περιβάλλον διαβίωσής τους.

Τα πειραματόζωα προστατεύονται από το Προεδρικό Διάταγμα 56/2013 που εναρμονίζει την εθνική μας νομοθεσία με την κοινοτική οδηγία 2010/63 και τον νόμο 2015/2001, ο οποίος ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα σπονδυλωτά ζώα που χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς και άλλους επιστημονικούς σκοπούς (αφορούν τόσο στα ζώα εργαστηρίου όπως μύες, επίμυες, όσο και στα αγροτικά και άλλα ζώα που αναφέρονται στο Άρθρο 1 της Οδηγίας). Κατά τον σχεδιασμό και την εκτέλεση ερευνητικών πρωτοκόλλων με ζώα θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή των 3R, δηλαδή της «Αντικατάστασης» των ζώων (Replacement), της «Μείωσης» του αριθμού τους (Reduction) και της «Βελτιστοποίησης» των πειραματικών επεμβάσεων (Refinement). Σύμφωνα με την αρχή της «Αντικατάστασης» θα πρέπει να επιδιώκεται η αντικατάσταση χρήσης ζώων με *in vitro* πειραματισμό (π.χ. κυτταρικές σειρές ή ιστοκαλλιέργειες) ή με άλλους κατώτερους οργανισμούς, που έχουν λιγότερο ανεπτυγμένο το νευρικό σύστημα και βιώνουν λιγότερο τον πόνο, όπως φυτά, μικροοργανισμοί και μετάρζωα. Η αρχή της «Μείωσης» αποσκοπεί στη χρήση του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού ζώων που θα εξασφαλίσει αξιόπιστα αποτελέσματα. Η «Βελτιστοποίηση» των πειραματικών επεμβάσεων αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας. Κατά τον σχεδιασμό και τη διενέργεια ενός πειράματος θα πρέπει να εφαρμόζονται οι ορθές ζωοτεχνικές πρακτικές και η ορθή κτηνιατρική μέριμνα για το είδος των ζώων που χρησιμοποιείται. Απαγορεύονται πειραματισμοί στους οποίους χρησιμοποιούνται είδη ζώων της άγριας πανίδας που απειλούνται με εξαφάνιση, εκτός αν η έρευνα συνδέεται με τη μελέτη και τη διατήρηση των ειδών αυτών.

Άρθρο 20 – Βιοποικιλότητα

Οι εκτεταμένες εφαρμογές της βιοτεχνολογίας στη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, ιδίως με τη

δημιουργία γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ), καλύπτουν ένα διαρκώς αυξανόμενο τμήμα της γεωργικής παραγωγής διεθνώς και συνδέουν την βιοηθική με τον οικολογικό προβληματισμό. Οι ερευνητές κατά τη διεξαγωγή έρευνας που μπορεί να επηρεάσει τη βιοποικιλότητα οφείλουν να τηρούν αυστηρά τις σχετικές διατάξεις της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς νομοθεσίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ιδιαίτερως στην περίπτωση έρευνας που περιλαμβάνει τη δημιουργία, χρήση ή/και απελευθέρωση γενετικά (ή με οιονδήποτε τρόπο βιοτεχνολογικά) τροποποιημένων ζώντων οργανισμών πρέπει να λαμβάνονται μέτρα διαχείρισης και ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθώς και μέτρα ελαχιστοποίησης των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις.

Τα κυριότερα νομοθετικά κείμενα στον τομέα αυτό είναι:

- Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τη βιολογική ποικιλότητα, που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον ν.2204/1994, και το συνοδευτικό της Πρωτόκολλο για τη Βιοασφάλεια, που ενσωματώθηκε στο κοινοτικό και εθνικό δίκαιο με τον Κανονισμό 1946/2003 και αφορά την διασυνοριακή διακίνηση ΓΤΟ.
- Η Οδηγία 2001/18 για την σκόπιμη απελευθέρωση των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών που ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο με την Υπουργική Απόφαση 38639/2017 του 2005.
- Οι συνοδευτικοί της κανονισμοί 1829/2003 για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές που βασίζονται ή περιέχουν ΓΤΟ και 1830/2003 για την ιχθυοαλιεία και την σήμανση των προϊόντων αυτών.
- Η Υπουργική Απόφαση ΗΠ/11648/1943 του 2002 που ενσωματώνει στο εθνικό μας δίκαιο την οδηγία 98/81 σχετικά με την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών.
- Η κοινοτική οδηγία 2000/54 ή οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στα εργαστήρια στα οποία διενεργείται έρευνα σε μικροοργανισμούς - μεταξύ των οποίων και σε γενετικά τροποποιημένους - που είναι δυνατό να προκαλέσουν οποιαδήποτε μόλυνση, αλλεργία ή τοξικότητα, ή μπορούν να αναπαράγονται ή να μεταφέρουν γενετικό υλικό.
- Η κοινοτική οδηγία 2004/35 η οποία ρυθμίζει τα θέματα ευθύνης για την πρόληψη και αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας.
- Ο Κανονισμός 1143/2014 της ΕΕ για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (Invasive Alien Species).

Άρθρο 21 - Έρευνα με αντικείμενο την Υγεία και τις κοινωνικές επιστήμες

1. Η έρευνα σε άνθρωπο έχει βασικό στόχο την πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία ασθενειών, τη διαφύλαξη και την προαγωγή της υγείας και γενικά τη βελτίωση της ζωής πρώτα του ίδιου και, κατ' επέκταση, του κοινωνικού συνόλου. Η ιδιαιτερότητα και η βαρύνουσα σημασία της έρευνας στον άνθρωπο επιβάλλουν την χάραξη ορισμένων ιδιαίτερων κανονιστικών κατευθύνσεων.
2. Καμία έρευνα, βιολογική, ιατρική, ψυχολογική, κοινωνική ή παιδαγωγική σε άνθρωπο δεν μπορεί να διεξαχθεί χωρίς προηγούμενη διεξοδική ενημέρωση και συναίνεση του συμμετέχοντος προσώπου για το σκοπό, την έκταση και τους πιθανούς κινδύνους, σύμφωνα με τα άρθρα 3,4,5 και 17 του παρόντος Κώδικα.
3. Απαιτείται συναίνεση των ατόμων που συμμετέχουν σε ένα ερευνητικό έργο, τα οποία πρέπει να ενημερώνονται πλήρως για τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί, για τους σκοπούς της έρευνας και για τους πιθανούς κινδύνους, τυχόν επιβάρυνση ή δυσφορία (βλ. άρθρο 7, παρ. 2 του παρόντος Κώδικα). Όσοι εκ του νόμου δεν είναι ικανοί για δικαιοπραξία καθώς και οι ανήλικοι επιτρέπεται να συμμετάσχουν σε έρευνα μετά από έγγραφη συναίνεση των νόμιμων αντιπροσώπων τους, βασιζόμενοι στη Σύμβαση του Οβιέδο και τον Γενικό Κανονισμό για την προστασία προσωπικών δεδομένων (ΓΚΠΔ) σχετικά με τη γνώμη των ιδίων και την ελεύθερη ανάκληση της συναίνεσης οποτεδήποτε. Η συναίνεση των νόμιμων αντιπροσώπων των ατόμων που δεν είναι ικανά για δικαιοπραξία και των ανηλίκων δεν απαλλάσσει τον ερευνητή από την υποχρέωση λήψης συναίνεσης από τους ανήλικους και από τα άτομα που δεν είναι ικανά για δικαιοπραξία. Δικαίωμα στη λήθη ή τη διαγραφή των δεδομένων τους έχουν όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε έρευνα.
4. Η συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης των συμμετεχόντων δεν εγγυάται πάντοτε, ούτε κατ' αποκλειστικότητα, την προστασία των ενδιαφερομένων προσώπων. Σημαντικό μέρος της ευθύνης για την προστασία τους παραμένει στους αρμόδιους του σχεδιασμού και της διεξαγωγής της συγκεκριμένης έρευνας ή κλινικής μελέτης, ιδιαίτερα όταν πρόκειται να αποφασίσουν από ποιους χώρους και περιβάλλοντα θα αναζητήσουν εθελοντές και θα διεξάγουν την έρευνα. Σε ορισμένα περιβάλλοντα και καταστάσεις επικρατούν συνθήκες που εξ αντικειμένου μπορεί να επηρεάσουν καθοριστικά τη βούληση του προσώπου και κατά συνέπεια να περιορίσουν την ελευθερία και τον αυτοπροσδιορισμό του, όπως για παράδειγμα κράτηση σε σωφρονιστικά καταστήματα, νοσηλεία σε ψυχιατρικά ιδρύματα ή ακόμη και σε μονάδες εντατικής θεραπείας και αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών, διαβίωση σε οίκους ευγηρίας ή σε χώρους φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών, σε συνθήκες ενδοοικογενειακής, κοινωνικής ή πολιτικής βίας, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης εξαιτίας

- φυσικών ή άλλων καταστροφών κ.λπ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ερευνητές έχουν αυξημένες ευθύνες και οφείλουν αιτιολογημένα και εμπεριστατωμένα να τεκμηριώσουν ότι διασφαλίζουν τις προϋποθέσεις ώστε οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν εκπίπτουν σε απλά «μέσα» πειραματισμού και έρευνας.
5. Δεν επιτρέπεται, κατά την έρευνα ή με πρόσχημα την έρευνα, η οικονομική ή άλλη εκμετάλλευση του ανθρώπινου σώματος, από τα όργανα ως το γονιδίωμα του κυττάρου, καθώς και οποιαδήποτε οικονομική ή άλλη εκμετάλλευση των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτήν, από τους ερευνητές.
  6. Δεν επιτρέπεται η πρόκληση νόσου, πόνου ή σωματικής και ψυχικής δυσφορίας ή η παράταση ή η επιδείνωση υφισταμένης νόσου, πόνου ή σωματικής και ψυχικής δυσφορίας, για ερευνητικούς σκοπούς.
  7. Οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν απαρεγκλίτως πριν, κατά και μετά την έρευνα, τις αρχές της προστασίας και της ακεραιότητας των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία, καθώς και την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία αυτών. Η εκάστοτε έρευνα διεξάγεται σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες του ΓΚΠΔ και της ελληνικής νομοθεσίας.
  8. Η ΕΗΔΕ αξιολογεί ερευνητικές προτάσεις που, κατά δήλωση του επιστημονικού υπευθύνου, περιλαμβάνουν μελέτες ή δοκιμές σε ανθρώπους (ν. 4521/2018, άρθρο. 23, παρ.2α), χωρίς να υποκαθιστά το αρμόδιο Επιστημονικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου όπου θα διενεργείται η μελέτη. Η ΕΗΔΕ λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη τυχόν προηγούμενη τεκμηριωμένη αξιολόγηση του τελευταίου για συγκεκριμένη κλινική δοκιμή και ελέγχει εάν η υποβαλλόμενη πρόταση καλύπτεται από την άδεια του Επιστημονικού Συμβουλίου.
  9. Στις κοινωνικές έρευνες, συμπεριλαμβανομένης και της κοινωνικής έρευνας στο πλαίσιο ευρύτερου διεπιστημονικού ερευνητικού έργου οι ερευνητές οφείλουν να σέβονται τις πολιτιστικές και ατομικές διαφορές ρόλων και θέσεων, συμπεριλαμβανομένων και όσων οφείλονται στην ηλικία, στο φύλο, στη φυλή, στη μειονότητα, στην εθνική προέλευση, στη θρησκεία, στις σεξουαλικές προτιμήσεις, στην αναπηρία, στη γλώσσα και στο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο. Είναι ευαίσθητοι στις πραγματικές ή προσλαμβανόμενες ιεραρχήσεις και ανισότητες σχέσεων μεταξύ ερευνητών και συμμετεχόντων στην έρευνα και διασφαλίζουν τις απαραίτητες θεωρητικές, μεθοδολογικές και ερευνητικές προϋποθέσεις για την ανάδειξη του γνήσιου λόγου και της οπτικής των συμμετεχόντων στην έρευνα. Δεν εκμεταλλεύονται πρόσωπα με τα οποία έχουν συμβουλευτική ή άλλη παρόμοια σχέση που εξ αντικειμένου δημιουργεί σχέση ανισότητας (π.χ. ασθενείς, πελάτες κ.ά) και αποφεύγουν την με οποιοδήποτε τρόπο πρόκληση βλάβης ή έκθεση σε κίνδυνο των συμμετεχόντων στην έρευνα. Δημιουργούν, διατηρούν, διανέμουν, φυλάσσουν, συντηρούν και διαθέτουν αρχεία και δεδομένα που σχετίζονται με την έρευνά τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία και με τον παρόντα Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας.
  10. Η έρευνα στον αθλητισμό θα πρέπει να διέπεται από τα Ολυμπιακά ιδεώδη. Δεν επιτρέπεται η χρήση μεθόδων που αντιβαίνουν τους ισχύοντες κανονισμούς για την αύξηση της αθλητικής απόδοσης.
  11. Η διεξαγωγή έρευνας στα σχολεία της Ελληνικής Επικράτειας απαιτεί γνωμοδότηση του Τμήματος Ερευνών, Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
  12. Σε ενδεχόμενες έρευνες σε κρατούμενους, οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν τις ειδικές διατάξεις που ισχύουν για αυτούς (Σωφρονιστικός Κώδικας), λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις επιταγές του Κώδικα Δεοντολογίας της Εγκληματολογίας. Δεν επιτρέπονται σε καμία περίπτωση πειράματα που αποβλέπουν στην αναζήτηση μεθόδων ανάκρισης ή άλλων μέσων, που μπορεί να προκαλέσουν κινδύνους στη σωματική και ψυχική τους υγεία, ή να μειώσουν την ηθική τους υπόσταση και να προσβάλλουν την ανθρώπινη ιδιότητά τους.
  13. Η έρευνα σε παιδιά, ανήλικους και άλλες ευάλωτες ομάδες πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και τα αποτελέσματά της να μην μπορούν να παραχθούν με άλλο τρόπο ή με τη συμμετοχή άλλων ομάδων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα από τους ερευνητές για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων, όταν κρίνεται απαραίτητη η συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα.
  14. Ειδικά όσον αφορά έρευνες σε παιδιά, πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που συνοψίζουν βασικά σημεία του Κώδικα Δεοντολογίας στην Έρευνα με Παιδιά που εξέδωσε η Εταιρεία για την Έρευνα στην Ανάπτυξη του Παιδιού [Society for Research in Child Development (SRCD)], <https://www.srcd.org/about-us/ethical-standards-research>). Μεταξύ άλλων:
    - α. Οι ερευνητές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν καμία ερευνητική διαδικασία η οποία δύναται να είναι επιζήμια για το παιδί είτε σωματικά είτε ψυχολογικά. Όσο μικρά και αν είναι τα παιδιά, τα δικαιώματά τους υπερισχύουν των δικαιωμάτων του ερευνητή.
    - β. Πριν την έναρξη της έρευνας, οι ερευνητές πρέπει λαμβάνουν τη συναίνεση των συμμετεχόντων κατόπιν ενημέρωσής τους. Οφείλουν να ενημερώνουν το παιδί για όλα τα χαρακτηριστικά της έρευνας τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν την προθυμία του να συμμετάσχει, και να απαντούν στις ερωτήσεις του με όρους που να ανταποκρίνονται στο επίπεδο κατανόησής του. Ο ερευνητής θα πρέπει να σέβεται την ελευθερία του παιδιού να επιλέξει τη συμμετοχή του ή όχι στην έρευνα, καθώς και να διακόψει τη συμμετοχή του ανά πάσα στιγμή. Εάν οι συμμετέχοντες είναι ηλικίας άνω των 7 ετών, θα πρέπει εκουσίως να συμφωνήσουν να λάβουν μέρος στην έρευνα. Εάν είναι κάτω των 18 ετών, πρέπει να ληφθεί και η συναίνεση των γονέων ή των κηδεμόνων τους.

- γ. Όταν πρόκειται για έρευνα με βρέφη, οι ερευνητές θα πρέπει να δώσουν όλες τις απαραίτητες εξηγήσεις προς τους γονείς, και να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στους δείκτες δυσφορίας των βρεφών, προκειμένου να λάβουν τη συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης των γονέων.
  - δ. Για τη συμμετοχή παιδιών και ανηλίκων σε έρευνα απαιτείται εκτός από τη δική τους γνώμη και η συναίνεση των γονέων ή των ατόμων που ασκούν την επιμέλειά τους. Η συναίνεση των γονέων ή των ατόμων που ασκούν την επιμέλειά τους, ή όσων ενεργούν στη θέση των γονέων (π.χ. διευθυντές ιδρυμάτων κ.λπ.), ύστερα από ενημέρωσή τους, θα πρέπει να αποκτάται κατά προτίμηση γραπτώς.
  - ε. Πρέπει επίσης να υπάρχει συναίνεση ύστερα από ενημέρωση οποιουδήποτε προσώπου του οποίου η συναλλαγή με το παιδί αποτελεί αντικείμενο της μελέτης (π.χ. εκπαιδευτικών).
  - στ. Οι προσωπικές πληροφορίες που δίνονται από τους συμμετέχοντες στη διάρκεια της έρευνας πρέπει να παραμείνουν εμπιστευτικές. Η ανωνυμία των συμμετεχόντων θα πρέπει να διατηρείται και δεν θα πρέπει να γίνεται χρήση καμίας πληροφορίας για την οποία δεν υπάρχει έγκριση.
15. Όσοι ερευνητές επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα υποκειμένων που συμμετέχουν σε έρευνα, και οι ίδιοι δεν δεσμεύονται από το κατά νόμο απόρρητο ούτε τελούν σε σχέση εξάρτησης με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, δηλαδή όσοι δεν είναι λειτουργοί ή υπάλληλοι του Πανεπιστημίου ούτε συνδέονται με αυτό ως προς την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας με σχέση εργασίας (όχι έργου ή παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών κ.ά.) συνάπτουν με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου πρόσθετο Συμφωνητικό Όρων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 22 - Προστασία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς)

Καμία έρευνα δε δικαιολογεί προσβολή του περιβάλλοντος κατά παράβαση των νόμων που έχουν θεσπιστεί για την προστασία του, καθώς και για τη διαχείριση των αποβλήτων (ν. 1650/1986, 743/1977, όπως κωδικοποιήθηκε στο π. δ. 55/1998, ν. δ. 86/1969, ν. 998/1979, ν. 1892/1990, ν. 2612/1998).

Καμία έρευνα δε δικαιολογεί προσβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 3028/2002.

Παράρτημα Ι - Έντυπο Αίτησης Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικής Μελέτης

Αίτηση Έγκρισης Εκπόνησης Ερευνητικής Μελέτης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ			
Όνοματεπώνυμο		Ιδιότητα	
Τμήμα			
Τηλέφωνο		E-mail	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ			
Τίτλος			
Σύντομη Περιγραφή			
Χρηματοδότηση			
Εγκεκριμένο έργο ☐	Φορέας χρηματοδότησης		
Αίτηση για Χρηματοδότηση ☐	Φορέας στον οποίο υποβάλλεται η αίτηση		Ημερομηνία Υποβολής
Χωρίς Χρηματοδότηση ☐			
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ			
Αναφέρετε τα μέλη της ομάδας εργασίας, την ιδιότητά τους και τα στοιχεία επικοινωνίας			
ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ			
Προσδιορίστε τον τόπο ή τους τόπους διεξαγωγής της έρευνας			
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ			
Επισυνάψτε συνοπτικό ερευνητικό πρωτόκολλο της μελέτης			
ΜΕΘΟΔΟΙ			
Σύντομη περιγραφή των μεθόδων συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων. Συμπεριλάβετε την περιγραφή των πιθανών κινδύνων για τα άτομα που θα συμμετέχουν στη μελέτη ή για το φυσικό περιβάλλον και των μέτρων ελαχιστοποίησης αυτών των κινδύνων. Περιγράψτε επίσης τα αναμενόμενα οφέλη. Προκειμένου για μελέτες σε ζώα, περιγράψτε τα μέτρα μείωσης του απαιτούμενου αριθμού			

πειραματόζων και διασφάλισης της ποιότητας των συνθηκών διαμονής τους καθώς και τα μέτρα αποφυγής άσκοπης ταλαιπωρίας και πόνου των πειραματόζων.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο επιστημονικός υπεύθυνος με την υπογραφή του σε αυτό το έντυπο, επιβεβαιώνει ότι κατανοεί την ισχύουσα νομοθεσία και τα σχετικά άρθρα του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην έρευνα.

Ως επιστημονικός υπεύθυνος στην προτεινόμενη μελέτη, βεβαιώνω ότι όλες οι διαδικασίες που σχετίζονται με τη διεξαγωγή της θα είναι σύμφωνες με τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας ΕΗΔΕ καθώς και την ισχύουσα εθνική και διεθνή νομοθεσία σχετικά με την έρευνα.

Υπογραφή Επιστημονικού Υπεύθυνου		Ημερομηνία	
--	--	------------	--

Παράρτημα ΙΙ - Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης

Έντυπο Ενημέρωσης Χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης

Το Έντυπο Ενημέρωσης χωρίς Ανάγκη Συγκατάθεσης χρησιμοποιείται ως μορφή συγκατάθεσης σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται από τη φύση της έρευνας η ενυπόγραφη συγκατάθεση εκ μέρους του αντικειμένου της έρευνας καθώς επίσης και σε εκείνες τις συνθήκες στις οποίες η υπογραφή μπορεί να θίγει τα συμφέροντά του. Το έντυπο συμπληρώνεται από τον ερευνητή. Αντίγραφο αυτού του εντύπου θα σας δοθεί.

Καλείστε να συμμετέχετε σε έρευνα η οποία διεξάγεται από:

Όνοματεπώνυμο		Ιδιότητα	
Τμήμα			
Τηλέφωνο		Email	

Σας καλούμε να συμμετέχετε στην παρούσα έρευνα γιατί:

Σκοπός έρευνας / σύντομη περιγραφή

Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και συνίσταται στο:

Διευκρινίστε τις συνθήκες και τη χρονική διάρκεια της έρευνας

Δεν υπάρχουν αναμενόμενοι κίνδυνοι και άμεσα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τη συμμετοχή σας στην έρευνα (ή διευκρινίστε τους πιθανούς κινδύνους / οφέλη, εφόσον υπάρχουν).

- Δεν θα έχετε κάποιο άμεσο και σημαντικό οικονομικό όφελος από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα.
- Σε περίπτωση ερωτήσεων σχετικών με την έρευνα, παρακαλούμε επικοινωνήστε με τον ερευνητή.

Ημερομηνία

Παράρτημα ΙΙΙ - Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης

Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης

Καλείστε να συμμετέχετε σε μια έρευνα που διεξάγεται από (**ονοματεπώνυμο..., ιδιότητα..., Τμήμα...**). Πρέπει να είστε 18 χρονών (ή μεγαλύτεροι) για να συμμετέχετε στην έρευνα. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική. Μπορείτε να αφιερώσετε όσο χρόνο χρειάζεστε για να διαβάσετε το **Έντυπο Συγκατάθεσης Κατόπιν Ενημέρωσης**. Μπορείτε επίσης να αποφασίσετε να το συζητήσετε με την οικογένεια ή τους φίλους σας. Αντίγραφο αυτού του εντύπου θα σας δοθεί.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σας ζητάμε να συμμετέχετε στην παρούσα έρευνα γιατί ο σκοπός της είναι_____

Η συμπλήρωση και επιστροφή του ερωτηματολογίου ή οι απαντήσεις στις ερωτήσεις της συνέντευξης αποτελούν συγκατάθεση συμμετοχής στην παρούσα έρευνα.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Δεν υπάρχουν προβλέψιμοι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα. Εάν αισθανθείτε δυσφορία κατά την απάντησή σας σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, παρακαλούμε μη διστάσετε να ζητήσετε να παραλειφθούν.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Συμπληρώνεται από τον ερευνητή

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Δεν θα έχετε κάποιο άμεσο και σημαντικό οικονομικό όφελος από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Κατά τη δήλωση των ερευνητών της έρευνας δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οποιασδήποτε πληροφορίες αποκτηθούν σχετικά με την παρούσα έρευνα και οι οποίες θα μπορούσαν να σας ταυτοποιήσουν προσωπικά, θα παραμείνουν απόρρητες και θα αποκαλυφθούν μόνο με την άδειά σας ή όπως προβλέπεται από τον νόμο. Οι πληροφορίες εκείνες που σας ταυτοποιούν προσωπικά, θα διατηρηθούν ξεχωριστά από τα υπόλοιπα δεδομένα που σας αφορούν.

Τα δεδομένα θα φυλάσσονται με ευθύνη του ερευνητή.

Σε περίπτωση ηχογράφησης, θα ζητηθεί η συγκατάθεσή σας. Μπορείτε να αρνηθείτε να ηχογραφηθείτε. Ο ερευνητής θα μεταγράψει τις ηχογραφήσεις και μπορεί να σας προμηθεύσει με ένα αντίγραφο του απομαγνητοφωνημένου κειμένου κατόπιν αιτήσεώς σας. Έχετε το δικαίωμα να ελέγξετε και να επεξεργαστείτε την απομαγνητοφώνηση. Προτάσεις οι οποίες έχετε ζητήσει από τον ερευνητή να

παραληφθούν δεν θα χρησιμοποιηθούν και θα σβηστούν από όλα τα αντίστοιχα αρχεία.

Σε περίπτωση που τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιευτούν ή παρουσιαστούν σε συνέδρια δεν θα συμπεριληφθούν πληροφορίες που θα αποκαλύπτουν την ταυτότητά σας. Σε περίπτωση που φωτογραφίες σας, βίντεο ή ακουστικές ηχογραφήσεις χρησιμοποιηθούν για εκπαιδευτικούς σκοπούς, η ταυτότητά σας θα προστατεύεται ή θα συγκαλύπτεται.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Μπορείτε να επιλέξετε να συμμετέχετε ή όχι στην παρούσα έρευνα. Αν συμμετέχετε εθελοντικά σε αυτή την έρευνα, μπορείτε να αποχωρήσετε οποιαδήποτε στιγμή χωρίς καμία συνέπεια. Μπορείτε επίσης να αρνηθείτε να απαντήσετε σε οποιεσδήποτε ερωτήσεις δεν επιθυμείτε να απαντήσετε και να παραμείνετε στην έρευνα. Ο ερευνητής μπορεί να σας ζητήσει να αποσυρθείτε από την έρευνα, αν ανακλύσουν περιστάσεις που το απαιτούν.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Μπορείτε να αποσύρετε τη συγκατάθεσή σας οποιαδήποτε στιγμή και να διακόψετε τη συμμετοχή σας χωρίς να υποστείτε καμία κύρωση.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Αν έχετε οποιεσδήποτε ερωτήσεις ή ανησυχίες σε σχέση με την έρευνα, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με τον ερευνητή .

Ακολουθούν τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας του ερευνητή.

Διάβασα τα παραπάνω και αποδέχομαι τη συμμετοχή μου στην έρευνα.

Όνοματεπώνυμο		Υπογραφή	
Ημερομηνία			